

NAUJIENOS

Library of Congress Gr.
Periodical Division
Washington, D. C. 20540

VISŲ LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS UŽ TAUTOS LAISVĘ

THE LITHUANIAN DAILY NEWS

The First and Greatest
Lithuanian Daily in America
NAUJIENOS
The Lithuanian Daily News
Published by The Lithuanian News Publishing Co., Inc.
1739 So. Halsted Street, Chicago, Ill. 60608
Haymarket 1-6100
Over One Million Lithuanian
In The United States

VOL. LXX

Price 25c

Chicago, Ill. — Trečiadienis, Wednesday, June 29, 1983

Nr. 123

POPIEŽIUS PATARĖ VALENSAI APSIRAMINTI

LIETUVOJE VĖL PUOLAMA "VIENINGOSIOS SROVĖS" TEORIJA

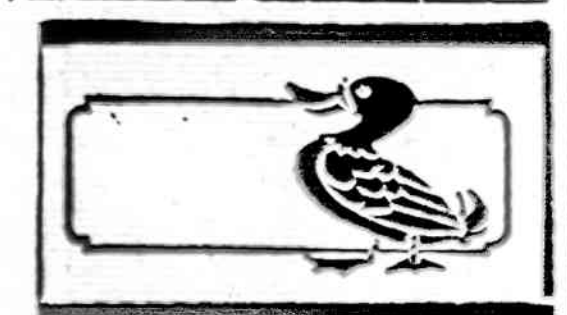
Drauge su dažnėjančiais kompartijos raginimais "sustiprinti puolamąją kovą prieš buržuazinius nacionalistus", oficialioji spauda Lietuvoje vėl suskato atakuoti "vieningosios srovės" teoriją. Šią teoriją jau 1945-ais metais buvo pasmerkęs Ant. Šnieckus, kaip "buržuazinių nacionalistų mėginimus dangstyti demokratinės laisvės kauke". Anot Komunisto (1983 sausis), "LKP CK sutriuškino 'vieningosios srovės' teoriją".

Bet Komunisto š.m. kovo numerio, prof. M. Burokevičius įspėja, kad "kovos prieš buržuazinę 'vieningosios srovės' teoriją nušvietimas nėra tik praeities dalykas". Jis kaltina "buržuazinę propagandą", kuri siekianti "galvanizuoti nacionalistines nuotaikas tarp tarybinių žmonių, ypač tarp jaunosios kartos atstovų". Burokevičius kaltina ir "kai kurie respublikos istorikai, filosofai, literatūros tyrinėtojai", kurie "paskelbia moksliskai neargumentuotų minčių, išvadų, neteisingai orientuoja jaunimą". O "buržuaziniai emigrantai", esą, platina "legendą apie nacionalinę lietuvių kultūros praeitį", lietuvių meną stengiasi "priešpriešinti rusų ir kitų tarybinių tautų kultūrai".

Burokevičiaus straipsnyje yra įdomios informacijos apie sovietinės okupacijos laikmetį. Jis rašo, kad pokario metais lietuvių "buržuazija" už "klasines kovas paaštrėjimą" (t.y., terora prieš lietuvių rezistenciją) kaltino kompartijos politiką ir teisingo "politinį paskelbimą" (t.y., partizaninę kovą). 1959 m. įvykusiame LKP XI-jame suvažiavime buvo pareikšta, kad "buržuaziniai nacionalistai... mėgė na dangstyti savo priešišką veiklą... 'nacionalinių rūbų', patriotizmo" ir "veikia daug lanksčiau". O 1971 m. LKP XVI-ame suvažiavime pranešta, jog "kai kas linkęs šią (vieningosios srovės) kritiką laikyti pasenusia", bet "reabilituoti 'vieningosios srovės' teoriją" nesą pagrindo.

LIETUVOS ISTORIJA BRUKAMA Į KOMPARTIJOS RĖMUS

"Laisvės Radijo" tyrimo skyriaus biuletenyje (1983.IV.12) išspausdintas Kęstučio Girniaus straipsnis apie varžtus, su kuriais susiduria rašantieji apie Lietuvos istoriją. Anot Girniaus, tautinis sąjūdis Lietuvoje skundžiasi, kad valdžia mėgina apriboti Lietuvos istoriją kompartijos rėmimu.

KALENDORĖLIS

Birželio 29: šv. Petras ir Povilas, Mantigirdas, Jutvilas, Parajis, Indrė, Gedrimė.

Saulė teka 5:18, leidžiasi 8:29.

Oras debesuotas, lija.

boti Lietuvos istoriją kompartijos ir jos ideologinių pirmtakų istorija. Šis skundas ne be pagrindo.

Iš visų disertacijų istorinių mokslų kandidato laipsniui, aporuotų 1971-1981 metų bėgyje, tik penktadalis susijęs su Lietuvos istorija be sąsajos su komunistiniu; 80% visų disertacijų nagrinėjo klausimus, susijusius su kompartija ir Sovietų Sąjunga. Jau nuo 1977 metų kompartija pradėjo vis aiškiau reikalauti, kad istorikai turėtų teikti "komunistinį" laikmetį. To ypač įsakmiai pareikalauta iš Etnografinės draugijos. (Elta)

SUĖMĖ AŠTUONIS AMERIKIEČIŲ GROBIKUS

BEIRUTAS. — Libano policija pirmadienį suėmė aštuonis žmones, kurie 1976 metais Beirute pagrobė JAV ambasadorių Francis E. Meloy, jo ekonominį patarėją Robert O. Waring ir šoferį Zuhair Moghrabi.

Visi trys buvo nušauti. Juos nušovė palestiniečiai Avada ir Abu Junis. Abu palestiniečiai žuvo Libane praėjusią savaitę.

Visi aštuoni suimtieji pripažino prokurorui. Jie bus teisiami. Ljudininkai tvirtina, kad amerikiečių pagrobimą organizavo daktaras G. Hobas vadovaujama teroristų grupė.

Amerikiečiai buvo pagrobti 1976 m. birželio 16 dieną, kai ėjo prie pabaigos mūšiai pačiame Beirute. Po kelių valandų visų trijų pagrobto žmonių lavonai rasti vakarų Beiruto pajūryje. Prokuroras Asad Germanos liepė ištirti reikalą ir atiduoti karo teismui.

— Prezidentas Reaganas lapkričio mėnesį rengiasi būti Toluose.

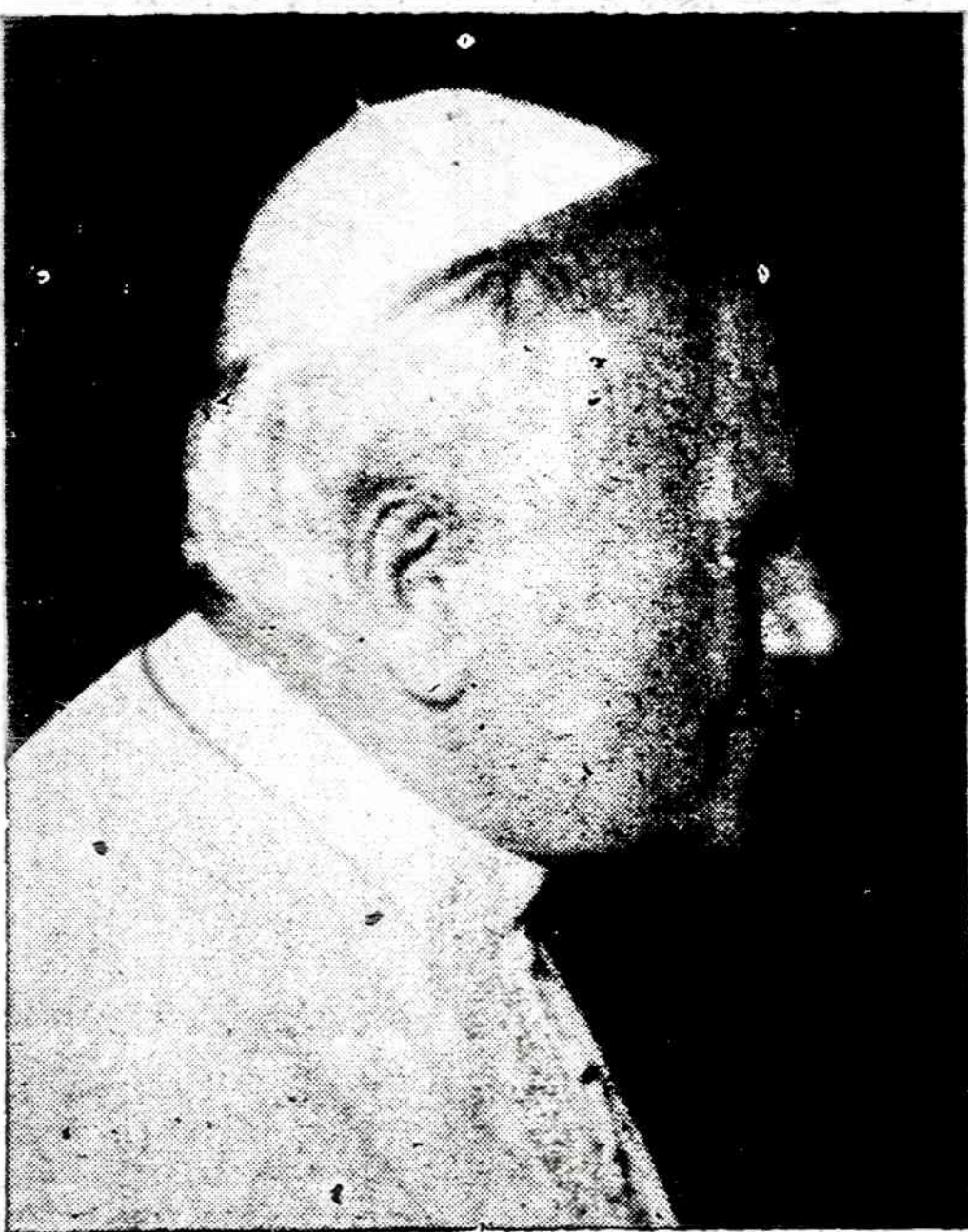
— Giorgio Almicante Italijoje įsteigė neofašistų partiją, nes dabar veikiantis partijos jo netenkina.

— Marshall salų gyventojai gaus 183,7 mil. poderių atominių dujų išgrautiems ūkiams atstatyti.

— Ant šventės aukso uncija kainavo \$124.

Dr. Kazys Bobelis. VLIKo pirmininkas, dalyvavo Jėzuitų namuose vykusiame buv. kalinių susirinkime.

Popiežius Jonas Paulius II-asis pradžioje dabartinei Varšuvos vyriausybei sumažinti užsieniui padarytas paskolas, jei premjeras Jaruzelskis iš pagrindų neperseiks Solidarumo unijos.

PRANCŪZAI SKOLINA IRAKUI LĖKTUVUS TAIKLIOM BOMBOM

IRAKO GINKLUOTOS PAJEGOS KIRS IRANO
PRAMONES CENTRUS, NAFTOS VERSMENS

WASHINGTON, D.C. — Prancūzų vyriausybė praėjusį mėnesį sutiko paskolinti Irakui penkis Super Standard karo lėktuvus, kad galėtų paleisti prieš Irano karinius ir pramonės centrus. Šitokia sutartis Paryžiuje buvo pasirašyta tarp prancūzų ir Irako vyriausybių.

Prancūzai pardavė Irako vyriausybei galingas Exocet bombas, kurios pačios elektroninėms priemonėms ieško ir pataliko į pagedaujamą taikinį. Exocet bombai mesti prancūzai turi specialius lėktuvus. Tų lėktuvų Irakui jie neparduoda, bet skolina. Jie parduoda bombas, bet ne lėktuvus. Praeityje tokių sutarčių tarp valstybių nebuvo, bet dabar skolina pačius naujausius lėktuvus.

Argentiniečiai naudojo Exocet bombas

Argentinos kariuomenės vadai, paskelbė britams karą dėl Falklando salų, naudojo Exocet bombas prieš britų karo laivus, artėjančius prie Stanley uosto. Argentiniečiai vykusiai pataikė galinga bomba britų laivo vidurinė ir jį nuskandino. Šitas žygis privertė britus siųsti daugiau karo lėktuvų į Falklandas salas, kad apgintų laivus nuo Argentinos aviacijos. Argentiniečiai paskandino modernų britų laivą "Sheffield" ir didelį transporto lėktuvą.

JAV atsakė parduoti karo lėktuvus Irakui ir Iranui. Tų tarpu prancūzų vyriausybė sutiko paskolinti lėktuvus Irakui. Washingtonas žino, kad nuo 1980 metų Prancūzija pardavė Irakui įvairių ginklų už penkis milijonus dolerių. Prancūzai turės apmokėti Irako lėktuvus, kaip valdyti modernų prancūzų lėktuvą ir paleisti Exocet bombas.

BIBLIJISTAI VAŠCENKOS PASIEKĖ VIENĄ

VIENA, Austrija. — Sovietų biblijistų Vašcenkų šeima pirmadienį pasiekė Austrijos sostinę Vieną. Sovietų lėktuvus atvežė į Vienos aerodromą Petras P. Vašcenka ir visą jo 13 narių šeimą.

Visi buvo apsirengę naujais drabužiais, baltais marškiniais, o Petras, šeimos tėvas, buvo net graži kaklaraščių pasipuošęs.

Penki Vašcenkų šeimos nariai penkerius metus praleido Amerikos ambasados rūsyje, Maskvoje. Vašcenkos turėjo savo namelius ir ūkį Sibire. Savo ūkį ir visą turtą jie paliko Sovietų valdžiai, o valdžia juos aprenę ir apmokėjo kelionę iki Vienos. Iš ten jie turės vykti į Izraelį, iš kur bandys pasiekti Amerikos ar Kanados biblijistus.

3,000 IZRAELIO DAKTARŲ BAIGĖ STREIKĄ

TEL AVIVAS, Izraelis. — Trys tūkstančiai Izraelio gydytojų pirmadienį sutiko baigti bado streiką, kai valdžia paskyrė arbitracijos komisiją konfliktui baigti.

Kuo tas konfliktas baigsis, tuo tarpu dar nežinia, bet gydytojai, pradavę dvi savaites, sutiko baigti bado streiką. Jie pasitiki arbitracijos komisija. Jie žino, kad komisijos nariai nebus tokie žiaurūs, kaip buvo premjeras Begin. Jis įsakė gydytojams baigti streiką be jokių sąlygų. Gydytojai buvo labiau užpykę ant Begino todėl, kad jis griežtai atsakė su jais tartis.

BAISUS TIKYBINIS FANATIZMAS

JERUZALĖ, Izraelis. — Seichas Saad el Din el Alami, vyriausias musulmonų vadas Jeruzalėje, iš anksto atleido nuo visų nusikaltimų tą musulmoną, kuris nužudė Sirijos prezidentą Hafez el Asad.

80 metų seichas yra labai užpykęs ant Sirijos prezidento, kad jis nutarė išsiųsti Jasir Arafatą iš Sirijos ir panaudojo Sirijos karių Arafato šalininkams nuginkluoti Libane.

Seichas tvirtina, kad Sirijos prezidentas nužudė daugelį musulmonų, o dabar atėjo laikas jį patį nužudyti. Sie žodžiai buvo paskelbti Al Akros šventovėje, esančioje Jeruzalėje.

KUBA SUTINKA PRIIMTI KRIMINALISTUS

HAVANA. — Kubos vyriausybė pranešė JAV vyriausybei, kad ji sutinka priimti visus tuos kriminalistus, kurie 1980 metais iki birželio 17 dienos pasiekė JAV.

Tuo metu Amerikon atbego 125,000 kubičių. Dauguma jų plaukė pas gimines ir turėjo plaikimo leidimus. Bet tada toks didelis kubičių skaičius norėjo patekti į Ameriką, kad Castro išleido kriminalistus iš kalėjimų ir leido jiems pasiekti Ameriką.

Castro sutiktų priimti nusikaltėlius, jeigu JAV sutiktų tartis apie santykių sunormavimą tarp abiejų valstybių. Castro nesutiks, jei nebus tariamasi dėl santykių sunormavimo.

USTINOVUI NEPATINKA JAV RAKETOS

MASKVA, Rusija. — Maršalui D. Ustinovui labai nepatinka JAV nutarimas siųsti į Vakarus Europą vidutinio dydžio atomines raketas. Ypač jis susirūpinęs, kai JAV raketa, pasiūsta iš Los Angeles pakraščiu, pasiekė Maršalų salyno Kvazalein salą. Jeigu amerikiečiai įrengs kelias tokias atomines raketas Vakarus Europoje, tų raketų įrengimas pakeistų Europos karinę lygsvarą.

Maršalas Ustinovas pranešė vyriausybei, kad jį imtųsi žingsnių prieš šią bazų steigimą.

ČILĖS PREZIDENTAS UZ- DRAUDĖ DEMONSTRACIJAS

SANTIAGO. — Čilės prezidentas Augusto Pinochet pirmadienį uždraudė visoje Čilėje bet kokias demonstracijas.

Vario darbininkai, prastreikavę visą savaitę, baigė streiką, nieko nelaimėję. Visame krašte buvo visa eilė protesto streikų, pritariančių vario darbininkams ir protestuojantiems prieš vyriausybės nutarimą nekelti vario darbininkams algų.

Pačioje sostinėje paskelbė protesto streiką sunkvežimių šoferiai ir mechanikai. Generolas Pinochet uždraudė protesto streikus, bet sunkvežimių šoferiai ir darba nebegrižo. Generolas A. Pinochet yra pasiryžęs bausti visus protesto streikų organizatorius.

KARINĖ VADOVYBĖ PANAIKINS KARO STOVIO ĮSTATYMUS

POPIEŽIAUS YRA PASIŽADĖJĘS APTVARKYTI
DABARTINĖS LENKIJOS SKOLAS

WASHINGTON, D.C. — Pranešimai iš Dancigo sako, kad Lešek Valensa prasiarė apie vyriausybės pasiryžimą netolimoje ateityje atsaukti visus karo stovio įvestus įstatymus. Premjeras Vałtiekus Jaruzelskis panaikino karo stovį, bet jis paliko visus paskelbtus suvaržymus darbininkams, Solidarumo unijai ir maisto prekybai.

Kai iš Zakopanės sugrįžusį Valensą sutiko laikraštininkai ir paprašė, kad jis papasakotų apie pasikalbėjimą su popiežiumi, tai jis griežtai atsisakė pasakoti apie ką jiedu kalbėjo per pusantros valandos.

Žadėjo atgaivinti Solidarumo uniją

Laikraštininkams L. Valensa prasiarė, kad jam iš viso uždrausta kalbėti apie pasikalbėjimą su popiežiumi.

Sekandį dieną Valensa laikraštininkams pareiškė, kad jie kovosias už Lenkijos darbininkų unijas, nes Solidarumo unija turinti būti legali visoje Lenkijoje.

Vakar laikraštininkai su Valensa nesutiko, bet tie patys Amerikos laikraštininkai iš Dancigo pranešė, kad netolimoje ateityje Lenkijoje bus visiškai panaikintas karo stovis. Nebus ne tik karo stovio, bet bus panaikinti ir visi įstatymai, įvesti karo stovio metu.

Laikraštininkai šias žinias gavo ne iš paties Valensos, bet iš jam artimų sluoksnių.

Tvirtinama, kad Romos katalikų vyskupas informuos popiežių apie įvykius Lenkijoje.

Kun. Virgilio Levi, buvęs iki šiol L'Osservatore Romano laikraščio redaktoriaus pavaduotojas, paskelbė, kad popiežius Jonas Paulius II-asis, važinėdamas į Lenkiją, susitarė su dabartinę lenkų vyriausybę padėti jai aptvarkyti ekonominius savo reikalus. Lenkija yra paskendusi skolose. Ji privalo skolinti daugiau pinigų, kad pajėgtų mokėti bent nuosimėjus. Tas reikalas buvo aptartas pirmo popiežiaus ir Jaruzelskio susitikimo metu.

Panaikinus karo stovio įstatymus, Solidarumo unija galė veikti. Bet Lešek Valensa turė baigti savo viešas kovas prieš vyriausybę. Popiežius sutikęs Jaruzelskio reikalavimais ir pradžioje Valensą apraminti.

Kardinolas Krol, iš Filadelfijos, kartu su popiežiumi buvo Lenkijoje. Jis girdėjęs, kad bus siųsti atsaukti karo stovio įstatymai, bet tikslėsi žinių j neturės. Kardinolas Krol, grįžęs iš Lenkijos, tuojau užėjo į Batuosius Rūmus ir papasakoto prezidentui savo įspūdžius.

Prezidentas Reaganas, pataręs apie popiežiaus kalbas Čestachavoje ir Nova Hutos aikštėje, ir žinodamas, kad policija leido Solidarumo vėliavas iškeisti milžiniškuose renginiuose tuojau pareiškė, kad jis yra pasiryžęs panaikinti suvaržymus dabartinei Lenkijos vyriausybei. Manoma, kad šitas prezidento pareiškimas yra surištas su popiežiaus ir gen. Jaruzelskio susitarimu keisti nuotaikas.

— Kuba sutiko priimti vis atsiųstus kriminalistus, kai JAV išvijo diplomatus ir narkotil pardavinėtojus.

— Amintore Fanfani labai gailestauja, kad pasiskubė praveisti rinkimus, nes netekėliu atstovų parlamente.

Italijoje sekmadienį ir pirmadienį buvo rinkimai į parlamentą. Krikščionys demokratai neteko apie 30 atstovų.

MODERNI MOZAIKA IR MAGARYČIOS

Dėsto šio skyriaus redaktoriai

TASAI MAŽIUKAS KINAS

(ČIKAKOJ, PRIEŠ 1940 METUS)

Tasai mažukas, paprastutis, kinas, kuris nepaprastu vardu vadinasi, kur įėjimas dieną — dešimtukas, — dažnai ten atminimai mano sukas...

Dangoraižiuose tyliai susigūžęs, jis — tarp kitų kuklus toks, viens vienužis, lyg kad nustumtas — užpakalin — brolių, vilioja jaukumu vidaus, ir toliu.

Ten nesėdėta su draugu širdingu, bet valandėlių daug ir ilgesingų praleista liūdiniui, niūraus ir vieno, jaukiai už mūrų, gatvių triukšmo, pilno.

Kam dėmesį vilioja stambios kainos ir didelės, net karštos, raidės, "sainos", mana širdis ramumo ten neranda, mintis nenori sekti paskui bandą.

Kažin kodėl kuklus tas, viens vienužis, kinutis, rodos, tyliai susigūžęs, dangoraižių lyg kenčiamas ant tako, manajai širdžiai daug daugiau pasako...

Gal ašaros akių neišraudotos, blakstienos, ilgesio gilaus apklotos, dažnai, ten sėdint, sutuokė vienatvę, mane, tą kiną pigų, miesto gatvę...

Bet, tas kuklus, mažukas, "prastas", kinas, kuris nepaprastu vardu vadinasi, dažnai saldžiai skausmus širdin nudiegia, atminus jį, kai gatvė plienas žviegia...

Arėjus Vitkauskas

* Taip Amerikos lietuviai, iš anglų, vadina visokias iškasas.

• Jaunų veiruotojai, tarp 16-21 metų amžiaus 17% įsivelia į auto nelaimės. Girti veiruotojai sudaro 28%.

• Vienu milijonu padaugejo narkotikų vartotojų, praneša JAV Saugumo departamentas. Sunku kovoti su ta blogybe, kai masiniai gabenami narkotikai iš užsienių.

• Prieš rinkimus politikieriai žada taksus sumažinti. Po rinkimų taksus pakelia. Bet yra žmonių, kurie pasakomis tiki.

• Malaizijos valdžia paskolų neduoda tiems, kurie rūko ir savo ir "inteligentų" stalias". Dabar

Marquette Parke yra "inteligentų baras" Andriejaus tavernoje. Tame bare apie politiką sužino si daugiau, negu iš Mykolo Drungos editorialų.

• "Dievas davė dantis, duos ir duonos", taip Lietuvoje sakydavo. Dabar Lietuvoje duoną užsidirbti ir prie krautuvų eilėje stovėti reikia pačiam, o karta is negauti...

• A. Svilonis kai pagauna spaudoje kokį kaprizną rašė, tai gerai pasivilina...

• Į balą įvažiuo, savo vežimo nepalik.

• Mielas darbas nėra sunkus.

• Geriau būti ubagu, negu vogti.

• Prie svečių stalo tylėti negražu, bet dar negražiau nesąmonės pasakoti.

• Jeigu nepažįsti grybų, tai palik juos miške.

• Kai rudenį ledas traška, — neilūsi. Pavasarį, kai ledas ne traška — neik, nes ilūsi.

• Senaisiais laikais aukštą kraujo spaudimą dėlės išciuldavo. Dabar tą patį atlieka vais-tai.

Don Pilotas

TAIP GALETŲ BŪTI

Mokytoja klausia Jonuko:

— Ar pasaulis yra plokščias, ar apvalus?

— Nei vienas, nei antras — atsakė Jonukas.

— O koks gi jis yra?

— Labai labai suktas...

Gera žmona

— Tu, Rapolai, turi gerą, darbininkę žmoną.

— Taip, Jonai, aš norėčiau daugiau tokių žmonių turėti.

ŠEIMININKAVIMAS

Ponia išmetinėja naujai priimtai tarnaitė:

— Kaip tai galima, Katre! Tu atnešei į stalą purviną lėkštę.

— Ne mano kaltė. Ši lėkštė jau buvo murzina kai aš atėjau.

KAD PAZINTŲ

— Kur eini, Antanai?

— Į kapines, atlankyti mano žmonos kapo.

— Bijok Dievo! Taip pasigėręs ir eini į šventą vietą!

— Matai, brolyti, ji per visą gyvenimą nematė manęs negirtas prie jos kapo, tai ji manęs neatpažintų.

NEBLOGA MINTIS

— Mamytė, aš norėčiau būti policininku.

— O dėlko, sūneli.

— Tuomet galėčiau žaisti viduryje gatvės ir niekas ant manęs neužvažiuotų.

— Kodėl, tetule, niekad viena neateini pas mus?

— Kaip tai? Juk aš visad ateinu viena!

— Bet mano mamytė nuolat sako, jog tave velniai atneša.

Pasikalbėjimas Maikio su Tėvu

— Maiki, mūsų lietuviškoji kalba nyksta. Aš net bijau, kad visai neišnyktų. Aš jau nebe-girdžiu tokių žodžių kaip pav., peltušas, liulka, čeverykai ir ki-peltušas, liulka, leverykai ir ki-tų seniau vartotų žodžių. Dypu-kai pridirbo naujų, nesupranta-mų žodžių.

— Matai, Tėve, taip reikėjo padaryti. Mūsų kalboje atsirado tikras nesusipratimas, kai prisimaišė svetimų kalbų žodžių bei sąvokų. Kiekvienam Lietuvos kampelyje mūsų kalba buvo dau-giau ar mažiau skirtinga, net susikalbėti buvo sunku. Aukš-taičiai, žemaičiai, dzūkai ir za-navykai turėjo skirtingas tar-mes. Mūsų kalboje buvo daug svetimų kalbų, itakų, rusų, len-kų, net vokiečių, o žemaičiai la-biau už kitus pasižymėjo kalbos turingumu, žodžių savitumu.

Pav., kai aukštaitaitis sako: "ne-galiu pasiekti", tai žemaitis sa-kydavo: "negaliu prigauti". Ku-piškėnai banką vadino "bonku", o butelį — banka...

— Pagal tavo tvirtinimą, tai lietuviai turėjo daug lietuviškų kalbų.

— Turėjo vieną seniausią lie-tuvių kalbą. Susikalbėti nega-lėjo todėl, kad kalba buvo iš-kraipyta, sąvokos sumaišytos. Žodžiai sako vieną dalyką, o pras-mė to žodžio reiškia ką kitą. Dėl tokio kalbos chaoso, net ne-laimių įvykdavo. Aš tau, Tėve, papasakosiu toki įvykį. Pamaty-si ką reiškia kalbos nevienodu.

Vasaros metu Palangoje būdavo švenčiamas šv. Rokas. — dideli atleidai ir turgus. Suvažiuoda-vo ūkininkai iš tolimųjų para-pijų į Palangą. Iš tolimos Džū-kijos į Palangą ėjo vienas dzūke-lis. Pasiekęs žemaitiją, pas ūki-ninką paprašė nakvynės. Žemai-čiai geri žmonės, svečią iš toli-mo krašto priėmė, pavaišino ir svečiui pasisūlė gulti daržinėje ant šieno, nes bute nebuvo vie-

tos. Šienas ką tik nuplyntas do-bilėliais kvepia, tik žemaitis sve-čią dzūką, išpėjo pasisaugoti, kad žvarbas nepagautų. Dzūke-lis neinojo, kas tas "žvarbas", dėl saugumo, iš patvorio pasiėmė stiprų kuolą ir pasidėjo ant šie-no. Tik pradėjo snausti, pajuto, kad šienas juda ir trukčioja. Jam dingielejo į galbą šeimini-nko išspėjimas: "saugokis žvarbo"...

Ryte šeimnininkas klausia:

— Ar gerai išsimiegojai?

— Žinai, buvo žvarbas atėjęs.

Kai dėjav kuolą visa syla, tai žvarbas plumpst ir nugriuvo, o žvarbukas tak-tak išbėgo lau-kan. Žemaitis nusikvatojo klausydams svečio pasakojimo. Po pusryčių šeimnininkai sveikų į maišelį idėjo lašinių ir sviesto su sūriu kelienei. Džūkėlis žemaičiams padėkojo už paucienę su lašiniukais ir nuėjo į Palangą.

— Kai šeimnininkas nuėjo į dar-žinę, rado kumelę užmuštą, o kumeliuką bestovintį prie kume-lės. Kuolas stovyjo paliktas ant šieno kupetos...

— Dabar, Maiki, aš sutinku, kad kalba turėtų būti viena ir gry-na.

— Matai, aš tau papasakojau tikrą atsitikimą, kai žmonės ne-susikalba.

— Pasakyk man, kas tas "žvar-bas" buvo?

— Skerssvejis. Žemaičiai va-žina žvarbu, žvarbus, šaltas vė-jas.

— Kad tave kvaraba, ir nesu-prask tu man...

— Pirmieji mūsų kalba susi-rūpino Jablonskis, Būga ir kiti. Dabar, rodos, neturime bėdos, bet okupantas ir vėl stengiasi mūsų senutę lietuvišką kalbą pa-smaugti.

— Tai tik sveikas Maikutė. Aš užbėgsiu pas Andriejų šaltų maslionkų išgerti. Karštos die-nos man nepakeliamos.

— Gerai, Tėve. Tik nepasi-gerk nuo "maslionkų".

ŽODIS PASAULIO LIETUVIAMS

I ATVYKSTANTIEMS

Būkit pasveikinti, sesės ir broliai,

Svečiai iš plačių kontinentų!...

Jūs naujųjų laikų Lietuvos savanoriai,

Susiburiat pergalės šventei!...

Ne į Lietuvą! Vilnių! Kita juk gadynė!

Vartus į Tėvynę užkėlė Maskva!...

Pasaulio lietuviams — Čikaga: sostinė,

Joje triumfuoja visa Lietuva!...

Čikaga ir Vilnius — Jus sveikina broliai!

Trispalvės ir sesių margi kaspiniai!...

Cia tarsite žodį drąsiai užsimoję,

Kaip savo Tėvynės vieningi vaikai!

II PAVERTĖT LIETUVAI

Antai, Lietuvoj, dar tebežvanga pančiai;

Už gročių rūdija jaunystė žvali!

Artėja jau metas užbaigti jų kančias,

Jau stoja į kovą tauta atkakli!

Pasveikinta būki Tėvynę už marių!
Toli už Atlanto — krantų Baltijos!
Ir Sibire broliai už ledinio Uralo,
Ir jūs — susilaukę laisvės dienos!
Štai "Aušra" — jau pirmuosius savo spindulius beria;
Bus pjauta: — kas prieš šimtmetį sėta.
O broliai suvienys TVANGSTĘ¹ ir BRASTĄ,²
Kas tautai šventai pažadėta!

III JAUNIMUI

Šimtai vėliavų ir jaunuomenės gretos,
Tai šaunūs Lietuvos sakalai!
Jau švintančio ryto akybrėškos matos,
Ir švyti jaunystė ryžtingi veidai!
Jums tauta patikėjo laisvės raktus!
Ir priešai šią "paslaptį" žino!
Jūs pasaulio lietuviams atversit vartus,
Kurios rusai užkelti ketina!...
Jaunystės troškimai nežino kliūčių,
Jie kaip žaibą padangėj sutvyska!
Jaunystė ir laisvę išneš ant pečių,
Paaukojus ant aukuro viską!
Jaunystė tik pergale Lietuvai tiki,
Mūsų siekis: — Laisva Lietuva!
Tai kas šiandieną Tėvynę ištiko;
Žino Varšuvą, Minską, Maskvą.
Ateinančios kartos neužmirš Lietuvos.
Ją gins — kaip ir protėviai gynė!
Jaunimas kartos, karta iš kartos,
Lietuva: — yra, mūsų Tėvynė!

IV MŪSŲ PIRMTAKAMS

Mes nulenkiame galvas prieš senąją kartą,
Pirmtakus mūsų tėvų!!!
Tiek kurta, statyta — ne veltui gyventa;
Dėl šviesesnio rytojaus vaikų!
Su parašų milijonais jie gynė:
— kitus milijonus sukėlė.
Jie savo tėvynę aukojo!!!
Mums ištiesė ranką — Laisvės Varpas mus kėlė,
Bet kas jiems už tai padėjo?!!!
Būk pasveikintas ALT'ė³ — lietuvių titane;
Švytury, tėvynainiams beskestantiems jūroj!
Gėda tiems — kurie griauti Tave užsimanė,
Norį jie ir teisės tam įvykdyt neturi!

V BENDRUOMENĖMS

Ir Lietuvių Bendruomenė: — VLIK'o⁴ duklė;
Ilgaiuiui atras savo vietą...
Kad negundyto josios pikta nuodėmė...
Kaip SENA⁵ — kerštu išsilieti!
Pamirš vaidus — kuriais rusai mus gundė,
Paduokim rankas viens kitam!
Nurims ir perkūpai padangėj sudundę,
Užbaigdami galą vaidams...
Visų akys šiandieną, lai į Lietuvą krypta,
Te Vilniuje mintys pavargę sustos!
Takais Gedimino į pilfakalnį grįžta,
Ir laisvės ryžtu užsimos!
Jauni ir pasenę — kas tik Lietuvą myli,
Priešui teskelbia kovą!!!
Tėvynę pagerbs jos kiekvieną didvyrį:
Ir VLIK'ą, ir žemės artoją!

VI AMERIKAI

Būk pasveikinta Amerikos garbinga tauta;
Laisvę krauju ir kardu iškovojai...
Tos laisvės ištroškusi ir mūs Lietuva,
Ant aukuro laisvės aukojas!
Mes sveikiname šios laisvės šalies prezidentą:
Už suteiktą globą — negestancią viltį...
Jis ir kovą parems, mūsų didžią ir šventą!
Jis padės ir Tėvynę laisvę gražinti!

LAISVĖS BALSAS

1. TVANGSTĖ — Karaliaučius (Kaliningradas).
2. BRASTA — Lietuvos Brasta.
3. Amerikos Lietuvių Taryba.
4. Vyriausias Lietuvos Išlaisvinimo Komitetas.
5. SENA — Prancūzijos upė, plaukianti per Paryžių.

Spaudos ir visuomenės darbuotojui Juozui Šarapnickui jau 70 metų

Kuklus ir energingas žemaitis Juozas Šarapnickas yra gimęs 1913 m. liepos mėn. 5 dieną. Augo skaitlingoje vidutinio ūkininko šeimoje Nausėdžių km., Ylakių valsčiuje. Motinai mirus ir tėvui vedus antrą žmoną, būdamas dar nepilnametis pradėjo tarnauti pas privačių krautuvinių, o vėliau Ylakių kooperatyve pardavėju. 1928 m. pavašarį įsijungė į Jaunlietuvių Sąjungą ir buvo kelis metus Ylakių kuopos pirmininku. Karinę prievartę atliko Lietuvos kariuomenėje 7-tame pėst. pulke Žem. Naumiestyje, būdamas kuopos rinktininku. Grįžęs iš kariuomenės, vėl pradėjo tarnauti Ylakių kooperatyve ir po kurio laiko buvo paskirtas jo vedėju. Įsijungė į Šaulių S-gos veiklą.

Bolševikams 1940 m. okupavus Lietuvą, J. Šarapnickas buvo tuoj aleistas iš tarnybos ir kitur jokio darbo negavęs, grįžo pas tėvus į ūkį. Okupantai uždarius visas lietuviškas organizacijas, buvo pereita į pogrindžio veiklą. Be jokio įsakymo ar paraginimo iš šalies, Ylakių trejūkos vadovu aš buvau paskyres buv. šaulį Kazį Venskų, o jo pavaduotoju buv. šaulį Juozą Šarapnicką, pavedantį jam, kiek leidžia aplinkybės, lankytis į juosiamus mitingus, stebėti iš arčiau naujai susikuriančių komunistinių įstaigų ir organizacijų veiklą. Prasidėjus Vokietijos-Sovietų Rusijos karui 1941 m. birželio mėnesį, J. Šarapnickas parodė laiku iniciatyvą, surinko priklausančius ginkluotus vyrus, užėmė Ylakių miestelį ir komunistines įstaigas.

Vokietijų okupacijos metu Ylakių kooperatyvas įsteigė savo skyrių Lūšės geležinkelio stotyje. Tarnybos laimė, Juozas Šarapnickas buvo ten iškeltas. Vos tris mėnesius tęsėsi normalus kooperatyvo darbas.

Lūšės gelež. stotyje apsigyveno vokiečiai — partinis, devinties rudą „Anksinio fazano“ uniformą. Tuoj kooperatyvas gavo įsakymą priimti iš apylinkės ūkininkų, sulig viršaičių nurodymais čia pristatomus javus, bulves ir pašarą bei pakrauti tai į vagonus. Geležinkelio vartais išvežti buvo vokiečiai. Reikėjo pasamdyti dar keletą kooperatyvo tarnautojų bei darbininkų. Pradžioje rudmarškinis vokiečiai savo pareigose buvo labai stropūs, bet kai jis atsivėžė

iš miesto gražią jauną šeimėninkę, pasidarė mažam tarnybiniui priekabus, daugiau savo pareigų perleisdamas kooperatyvo tarnautojams, patsai dažniausiai būdamas savo būrte. Dageiui ūkininkų su pyliavų atlikimu, Juozas Šarapnickas yra pagelbėjęs. Paimdavo mažiau javų, negu orderyje būdavo įrašyta, bet pakvitavimą pasirašydavo, kad ūkininkas yra pilnai jų atidavęs. Nedakraudamas vagonų iki reikalaujamo svorio, skirtumą išlygindavo.

Tarnaudamas Lūšės geležinkelio stoties kooperatyve, J. Šarapnickas įsijungė į slapta veikiančią Lietuvos Laisvės Armiją, tapdamas vietos vadovu. Jo grupės pogrindžio vyrai iš praeinančių prekių traukinių apsirūpino visi ginklais ir šaudmenimis, net ginklų perteklių Ylakių valsčiaus vyrams perleisdamai.

1944 m. liepos mėn. 21 d. dėl artėjančio rusų fronto, vokiečių civilinė valdžia (žandarmėrija ir rudmarškiniai) iš Mažeikių apskritys visi Vokietijos link pasitraukė. Iki tol pogrindyje veikusi Lietuvos Laisvės Armija apskrityje, dabar ginkluota pasirodė viešai ir skaitlingai. Artėjo rusų frontas. Viekšniuose susiorganizavo Tėvynės Apsaugos Rinktinės užuomazga. Plinkšų dvare ir Telšiuose skubiai formavosi T.A.R. I-asis pėst. lietuvių savanorių pulkas. Rugpjūčio mėn. 6 d. J. Šarapnickas iš Lūšės atvedė į pulko štabą Bieliūniškių kaiman 28 savanorius, ginkluotus nuosvais šautuvais ir lengvuju kulkosvaidžiu. Visi buvo paskirti į II-ąją batalioną, kuriam aš tada vadovauja ir su daliniu stovėjau Rudikų ir Zubrių kaimuose, į pietus nuo Papilės, Šaulių apskrityje.

Sekančią dieną iš skyrininko J. Šarapnicko skyrė, savanoris J.K. (likęs Lietuvoje) buvo sužeistas ir kairį petį. Bataliono gydytojas Brazys, apžiūrėjęs sužeistą, norėjo pasiųsti į Tryškų, pulkų ligoninę, bet jis atsisakė, man pareikšdamas: „Mano dešinysis petys yra sveikas ir aš galiu šaudyti. Nenoriu skirtis su savo skyriaus liūšiskiais draugais“. Sužeistasis grįžo į apkasus ir, gydytojo prižiūrimas, per kokias 10 dienų užtenkamai pasveiko. Fronte J. Šarapnickas pasižymėjo kaip

Juozas Šarapnickas

drąsus ir sumanus skyrininkas ir buvo pakeltas į jn. puskarininko laipsnį. Jis dalyvavo (kautyne prieš bolševikus) dar prie Sedos ir Barstyčių miestelių. Pasitraukęs į Vokietiją, 1944 m. spalio mėn. 16 d. buvo su kitais rinktinės vyrais įjungtas į pionierių kuopą ir išsiųstas į Lenkiją, o kiek vėliau į Čekoslovakiją karinių įtvirtinių mių statyti. Antrojo Pasaulinio karo pabaigą J. Šarapnickas su tuo 1945 m. balandžio mėnesį Austrijoje. Keletą dienų buvo amerikiečių karo nelaisvėje. Paleistas apsigyveno Austrijoje. Rid D.P. lageryje, iš kurio 1948 metais atvyko Kanadon kaip žemės ūkio darbininkas. Darbo prievartę atliko Ontario provincijoje pas ūkininkus. Atlikęs darbo prievartę, persikėlė gyventi į St. Catharines, Ont., miestą ir metalo fabrike išdirbo iki išėjimo pensijon, sukakus 65 metams jo amžiaus.

Jubilato Juozo Šarapnicko giminė Lietuvoje labai nukentėjo nuo bolševiko okupanto. Jo trys broliai — Petras, Pranas ir Leonas žuvo pokariniu metu, kaip partizanai — laisvės kovotojai. Ketvirtas brolis — Stasys, bausmę atlikęs Sibire, Chruščiovo laikais buvo grįžęs į Lietuvą, bet dabar antrą kartą yra ištremtas Sibiran, be teisės grįžti į gimtąjį kraštą.

Gyvendamas Kanadoje, J. Šarapnickas visą laiką veikia Lietuvių Bendruomenėje, Šaulių Sąjungoje, Karių veteranų „Ra-

movė“ sąjungoje ir Lietuvių Susivienijime Amerikoje, daugelį metų sumanai vadovauja jos 72-ai kuopai. Bendradarbiauja aikraščiuose — Naujienose, Nepriklausomoj Lietuvoj, Tėviškės Žiburiuose ir Karyje.

Taigi, mielas J. Šarapnickas, 70 metų sukaktuvių proga sveikinu Jus, kaip seną išbandytą pogrindininką, 1941 m. birželio mėn. 23 d. sukilėlių prieš rusus ir gerą karį, linkėdamas Jums geros sveikatos, o taipgi kad dar greičiau nepavargtumėte visuomeninėje veikloje.

Ant. Kenstavičius

— Anksčiau Sov. Sąjungoje idealistais buvo piciami jaunuoliai, einą į komunistų partiją, bet dabar to neužtenka. Valdžia nori, kad jie dirbtų naudingą darbą.

MEET THE CHALLENGE!

SERVE WITH PRIDE IN THE NATIONAL GUARD

HAMILTONAS, ONT., KANADA

SLA 72 KUOPOS GEGUZINĖS RUOŠA VYKSTA SĖKMINGAI

Kadangi SLA 72-osios kuopos geguzinės ruošą yra surišta ir su demonstratyvine politine geguzinės ruošą, kur SLA 72 osios kuopos tikslas — įmžinti politinius kalinius Kanados Lietuvių Fonde, tai tokios geguzinės namėgsta ne tik Lietuvos okupantas, bet ir čia gyvenantieji jo pakalikai.

Lietuvos okupanto agentai 1932 metais išleido 9 lapų biuletėnį, kuriame yra šmeižamas VLIKas, BAIFFas ir patiestas SLA 72-osios kuopos pirmininkas J. Šarapnickas, kuris, būk, savo rašiniais ir kuopos veikla šmeižia „Tarybų Lietuvą“. Žinoma, tų agentų tikslas yra sunekinti aktyvesnius lietuvių darbuotojus ir juos apšmeižus, sukelti jais nepasitikėjimą lietuvių tarpe, kad toliau neberastų rėmėjų, ruošiant geguzinės okupuotos Lietuvos politinių kalinių vardams įamžinti Kanados Lietuvių Fonde. Labiausiai Lietuvos okupantui nepatinka, kad tie politiniai kaliniai yra plačiai aprašomi išeivijos patriotinėje spaudoje, išryškinant kagebištų vykdomus lietuvių kalinių kankinimus visai be jokio nusikaltimo, o tik už tai, kad drįsta pasakyti Lietuvos okupantui apie daromas Lietuvai skriaudas.

Paimkime kad ir paprastą politinį kankinį — kareivėlį Robertą Grigą. Jis jokio nusikaltimo nepadare, o tik pašauktas į sovietinę armiją, atsisakė priimti priesaikos ir būti ištikimu Lietuvos okupantui.

SLA 72-oji kuopa yra dėkinga Naujienoms už talpinimą prisistų korespondencijų apie Roberto Grigo iškentėtas kandas, atsisakius priimti priesaikos Sovietų armijai.

Spauda yra labai reikšminga ruošiant renginius. Patriotinė lietuviška spauda, talpinanti informacines korespondencijas, prisideda prie renginių pasisekimo. Taip pat ir renginių vadovai privalo būti sąžiningi ir kiekvieną gautą auką išpajamuoti.

SLA 72-oji kuopa kiekvieną gautą auką paskelbia ir spaudoje. Šiais metais SLA 72-oji kuopa bus įamžinusi jau vienuoliktą politinį kalinį Kanados Lietuvių Fonde. Per daugelį metų, dirbdama šį patriotinį darbą, yra sulaukusi didelio lietuvių pasitikėjimo ir paramos.

Apie sėkmingai vykstančią SLA 72-osios kuopos geguzinės ruošą plačiau teks parašyti, ge-

gužinei įvyks.

Dabar SLA 72-oji kuopa kviečia geros valios lietuvių atvykti į š.m. liepos mėn. 24 d. ruošiai.

mą geguzinę, kuri įvyks savanorio-kūrėjo Antano Padolskio gražioje sodyboje, Paris, Ontario, 158 Willow St. (ne 150). Geguzinės pradžia 12 val.

J. Šarapnickas,
SLA 72 kuopos pirm.

Mažosios Lietuvos Rezistencinio Sąjūdžio suvažiavimas

Liepos mėnesio 4 ir 5 dienomis, atėinantį pirmadienį ir antradienį, Liet. Tautiniuose namuose įvyksta Mažosios Lietuvos Rezistencinio Sąjūdžio suvažiavimas. Jame bus svarstoma sąjūdžio veiklos ir organizaciniai reikalai, o taip pat paminėtos sekandios reikšmingos sukaktys: 65 metai Mažosios Lietuvos Tautinės tarybos Tiltės Akto paskelbimo, 60 metų Klaipėdos krašto išsivadavimo, mažlietuviškos spaudos ir 100 metų „Aušros“ pasirodymo.

Pirmoji suvažiavimo diena, liepos 4 d., bus visuomeninio pobūdžio. Joje dalyvauti kviečiami ne tik Mažosios Lietuvos Rezistencinio sąjūdžio nariai, bet ir visi Mažosios Lietuvos bičiuliai, jų šeimos, plačioji visuomenė ir kitų organizacijų nariai. Šios dienos darbotvarkė bus pradėta 9 val. ryto pamaldomis Tėviškės parapijos bažnyčioje, 6441-45 S. Troy Ave. Pamaldos bus mirusių mažlietuvių atminimui. Po pamaldų bus vykstama į kapines aplankyti ten besiliečių mažlietuvių kapus.

2 val. p.p. Lietuvių Tautiniuose namuose bus viešos išskilmės — akademija, kurioje bus pa-

skaitos, Maž. Lietuvos sąjūdžio pirmininko pranešimas ir kt. M. Gelžinis skaitys paskaitą apie 1918-1923 metų įvykių reikšmę praeityje. Antanas Lymantas skaitys paskaitą apie „Aušros“ ir mažlietuviškos spaudos reikšmę.

Vakare, 7 val. Liet. Tautiniuose namuose bus iškilminga vakarienė su menine programa.

Antroji suvažiavimo diena — liepos 5-oji skiriama MLR sąjūdžio veiklai ir reikalams svarstyti. Joje dalyvaus tik nariai ir pakviesti artimi Mažosios Lietuvos bičiuliai ir jų šeimos nariai.

Po suvažiavimo yra numatyta išvyka į Union Pier. Ten vykstama poilsui ir pabendravinimui — organizuotos veiklos ir refektų iš anksto nenumatyta.

Visais suvažiavimo reikalais, o taip pat ir vakarienės rezervacijoms informacijas teikia Ramūnas Buntinas tel. 778-4282 ir Vincas Žiborys tel. 795-5049. Išvykos į Union Pier klausimais kreiptis į V. Albrechtą telef. (616) 469-3492.

A. R.

• Nuo savo šešėlio nepabėgsi.

SUSIVIENIJIMAS LIETUVIŲ AMERIKOJE

yra seniausia, didžiausia ir turtingiausia lietuvių fraternalinė organizacija, lietuviams ištikimai tarnaujanti jau per 97 metus.

- SLA — atlieka kultūrinius darbus, gelbsti ir kitiems, kurie tuos darbus dirba,
- SLA — išmokėjo daugiau kaip ASTUONIS MILLJONUS dolerių apdraudų savo nariams.
- SLA — apdraudžia pigiausiomis kainomis. SLA nieško pelno, nariams patarnauja tik savišalpos pagrindu. Kiekvienas lietuvis ir lietuvių draugas gali Susivienijime apsidrausti iki \$10,000.
- SLA — apdraudžia ir Taupomąją apdraudą — Endowment Insurance, kuri ypač naudinga jaunimui, siekiančiam aukštojo mokslo ir jų gyvenimo pradžiai.
- SLA — vaikus apdraudžia pigia terminuota apdrauda: už \$1,000 apdraudus sumą temoka tik \$3.00 metams.
- SLA — kuopų yra visose lietuvių kolonijose. Kreipkitės į savo apylinkės kuopų veikėjus, jie Jums mielai pagelbės ir SLA išrašyti.

Galite kreiptis ir tiesiai į SLA Centrą:

LITHUANIAN ALLIANCE OF AMERICA

307 W. 30th St., New York, N.Y. 10001

Tel. (212) 563-2210

Inž. LIUDAS MIKŠYS,
50 metų studijavęs, kaip

IS PRAEITIES ŪKANŲ
ATEINA LIETUVA,

parašė 700 puslapių knygą, kurion sudėjo viską, kas bet kada ir bet kur, bet kuria kalba buvo parašyta apie Lietuvą, lietuvius ir lietuvių kalbą. Jis mokėsi kartu su kun. Jaunium ir prof. K. Būga pas geriausius šimtmečio pradžios kalbininkus, padarė lietuvių kalbą liečiančias ištraukas, paruošė tikslius vertimus ir patarė mums toliau studijuoti.

Kaina \$25. Kieti viršeliai. Paltas \$2.

NAUJIENOS

1789 S. Halsted St., Chicago, IL 60608

NEBRANGIOS, BET VERTINGOS KNYGOS

• LITERATŪRA, lietuvių literatūros, meno ir moksl. 1934 m. metraštis. Jame yra vertingi, niekuomet nesenstanti, Vins Krėvės, Igno Šlapelio, Vinco Macidino, P. Joniko, V. Stankos, T. Rukščio, dr. Kazio Griniaus, taip pat K. Matusevičiaus ir V. Meilaus straipsniai bei studijos, iliustruotos nuotraukomis. M. K. Čiurlionio, M. Šileikio, V. Kašubos, A. Rūkštelės ir A. Varnakirbyso paveikslais. 365 pusl. knyga kainuoja tik \$3.

• DAINŲ SVENTES LAUKUOSE, poetės, rašytojos ir tautinių šokių pirmūnės Juozės Vaičiūnienės atsiminimai apie dainų šventes bei jų istoriją ir eigą. Įdomi skaityti ir nedainuojantiems, gerintis autorės puikiu stiliumi ir surinktais duomenimis bei užkuliais. Studija yra 151 pusl., kainuoja \$2.

• VIENISO ŽMOGAUS GYVENIMAS, Antano Rūkš aprašas Juozo Adomaičio — Dėdės šerno gyvenimas. Tai ne sausa gyvenimo bruožų aprašymas, bet tikslis to laikotarpio buities lito rasti ir studija, suskirstyta skirsneliais. Ta 206 puslapių knyga parduodama tik už \$2.

• LIETUVIŠKASIS PAMARYS, Henriko Tomo-Tamalauskio įdomiai parašyta studija apie Rytprūsius, remiantis Pakalnės ir Labguvos apskrityų duomenimis. Aprašymai įdomūs kiekvienam lietuviui. Leidyba iliustruota nuotraukomis, pabaigoje duodama vitovardžių pavadinimų ir jų vertinai į vokiečių kalbą. Labai naudingoje 333 pusl. knygoje yra Rytprūšių temelapiai. Kaina \$4.

• KĄ LAUMES LIMA, rašytojos Petronėlės Orintaitės atsiminimai ir mintys apie gyvenimą ir vietą neprik. Lietuvoje ir pl. malsiais bolševikų okupacijos metais. Knyga turi 234 puslapius bet kainuoja tik \$3.

• JULIUS JANONIS, poetas ir revoliucionierius, nesuprastas ir klaidingai interpretuojamas gyvenime ir politikoje; tik a. Jurgio Jaiūnako knygoje apie Juliaus Janonio gyvenimą ir poeziją. Dabar būtų ji galima pavadinti kovotoju už žmogaus teises. Knyga yra didelio formato, 265 puslapių, kainuoja \$6.

• SATYRINĖS NOVELĖS, M. Zoszenko kūryba, J. Valadži partinas, 206 pusl. knygoje yra 40 samojingų novelių. Kaina \$3.

Knygos parduoda Naujienos, 1789 S. Halsted St., Chicago, IL 60608. Užsakant patikrinkite, kad knygos būtų pristatytos laiku.

GIFT PARCELS TO LITHUANIA

PACKAGE EXPRESS & TRAVEL AGENCY, INC.

2608 West 69th St., Chicago, Ill. 60629 • Tel. 925-2787

Didelis pasirinkimas geros rūšies įvairių prekių.

Maistas iš Europos sandėlių.

MARIJA NOREIKIENĖ

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

Cosmos Parcels Express Corp.

MARQUETTE GIFT PARCELS SERVICE

2601 W. 69th St., Chicago, Ill. 60629 • Tel. 925-2737

V. VALANTINAS

JAY DRUGS VAISTINĖ

2759 W. 71st St., Chicago, Ill.

• RŪPESTINGAI IŠPILDOMI RECEPTAI • FANNIE MAY SALDUMYNAI • KOSMETIKOS REIKMENYS

Atdara šiokiadieniai nuo

9 val. ryto iki 10 val. vakaro.

Sekmadieniai nuo 9 val. ryto iki 8:30 val. vak.

D. KUHLMAN, B.S., Registruotas vaistinininkas

Tel. 476-2206

NAUJIENOS

THE LITHUANIAN DAILY NEWS

Published Daily, Except Sunday, Monday and Holidays

by The Lithuanian News Publishing Co., Inc.

1739 So. Halsted Street, Chicago, IL 60608 Telephone 421-6100

SECOND-CLASS POSTAGE PAID AT CHICAGO, ILLINOIS, USPS 37494000

As of January 1, 1980

Subscription Rates:

Chicago \$45.00 per year, \$24.00 per six months, \$12.00 per 3 months. In other USA localities \$40.00 per year, \$22.00 per six months, \$12.00 per three months. Canada \$45.00 per year; other countries \$48.00 per year.

metams \$40.00
pusei metų \$22.00
trims mėnesiams \$12.00
vienam mėnesiui \$4.00

Kanadoje:
metams \$45.00
pusei metų \$24.00
vienam mėnesiui \$5.00

Užsieniuose:
metams \$48.00
pusei metų \$26.00

Naujienuos eina kasdien, išskyrus sekmadienius, pirmadienius ir šventadienius. Leidžia Naujienuos Bendrovė, 1739 So. Halsted Street, Chicago, IL 60608. Telef. 421-6100.

P pinigų reikia siųsti pašto Money Orderu kartu su užsakymu.

25 cents per copy

Nuo sausio pirmos dienos Dienraščio kainos:

Chicagoje ir pirmiesiuose:
metams \$45.00
pusei metų \$24.00
trims mėnesiams \$15.00
vienam mėnesiui \$5.00

Kitoje JAV vietoje:

NAUJIENŲ raštinė atdara kasdien, išskyrus sekmadienius, nuo 9 val. ryto iki 5 val. popiet. Šeštadieniais — iki 12 val.

Įsakinėti neužtenka, reikia išmokyti susitarti

Vytautas Kamantas, frontininkų pastatytas Pasaulio Lietuvių Bendruomenės priešininkas, išmoko įsakinėti, bet iki šio meto jis neišmoko susitarti nė su viena lietuviška politine, kultūrine ar profesine grupe.

Kaip Kamanto, taip prieš jį buvusių Bendruomenės pirmininkų, buvo sutarta įsteigti tokią organizaciją, kurioje ne tik galėtų, bet ir turėtų dalyvauti visi lietuviai.

Kai Stasys Barzdukas pirmą kartą prašė Amerikos Lietuvių Tarybos pagalbos, tai pabrėžė, kad jis žino Amerikos Lietuvių Tarybos tikslus, ALTo vedamą darbą, tai Bendruomenė ALTo dar padės. Su ALTo tarėsi ir Bendruomenės pirmininkas prel. Jonas Balkūnas, ALTo nekenkė Jonas Jasaitis, bet kai Bendruomenės priešininkas atsistojęs Bronius Nainys ir nepajėgė suruošti nė vieno pelno nešančio renginio, pasikėsino į VLIKO reikalams ALTo renkamas vasario mėnesio aukas. Nainys, Kutkus, o dabar ir Butkus, griebia vasario mėnesio aukas be jokio sąžinės graužimo.

Frontininkai skelbė, kad Antanas Butkus labai šil-tai yra nusiteikęs VLIKO ir ALTo atžvilgiais, bet kai reikalas eina apie vasario mėnesio renkamas aukas, tai jis ir kalbėti nenorįs. Bendruomenė kaip rinko vasario mėnesio aukas savo reikalams, taip ji rinks ir ateityje. Tuo reikalu jis ir kalbėti nenorįs. Panašios nuomonės esąs ir apie Reorganizuotos Lietuvių Bendruomenės patraukimą į teismą. Reorganizuotoji patraukta į teismą. Apie pasitarimus ir bylos atšaukimą ir kalbos negali būti. Bendruomenė yra pasiryžusi ir ateityje samdyti geriausius advokatus, kad laimėtų bylą amerikiečių teisme.

Vytautas Kamantas, PLB Centro komiteto pirmininkas, būtų galėjęs įsakyti Antanui Butkui, kad nutrauktų bylą prieš Reorganizuotą Bendruomenę. Įstatymą sulaužė Chicago Savings bendrovė, kuri, net nepaėmusi taupymo sąskaitos knygutės, Reorganizuotos Bendruomenės sąskaitos santaupas atidavė kitiems.

Tas aiškinimas dar ir šiandien nebaigtas. Santaupas padėjusieji išmirė, bet teismas reikalo dar neišaiškino.

Kamantas, įsakęs nutraukti bylą, būtų parodęs gerą valią. Chicago Savings, prisipažinusi prie klaidos, sutiko išmokėti padėtas santaupas abiem pusėm, bet advokatai nesutiko. Jonas Pakelis, taupymo bendrovės steigėjas, nesutiko mokėti didesnės sumos, kai išaiškino, kad sutinka skolinti neteisėtai, tuo tarpu jo anūkas, senelio pėdomis nenorėjęs eiti, visko neteko, bet Kamantas atsisakė parodyti draugingą gestą.

Kamantas būtų galėjęs abi puses suvesti ir padėjęs susitaikyti, bet jis tokio žingsnio nesiėmė. Jis atsisakė su nuvažiuosiais į Toronto susitarti ir išklausti antrąją pusę. Jis atsisakė leisti nuvažiuosiesiems tarti žodį su važiuosiesiems atstovams. Iki šio meto jis tikrai įsakė, bet tartis atsisakė.

Vytautas Kamantas yra geras propagandistas. Jis įtikina dalį savo pasekėjų, kad jo vadovaujama Bendruomenė yra viskas: ji viską aptaria ir sprendžia. Kamantui labiausiai rūpi politika. Savo sprendimų priešakin jis padėjo politinius klausimus. Jeigu jis būtų susitaręs su politinėmis lietuvių grupėmis dėl tam tikros politinės srities ir paskelbęs tą sritį liečiantį klausimą, tai dar būtų galima su juo kalbėtis. Bet Kamantas tartis nenori. Jis sakosi buvęs tautininkas, bet Kamantas ir su tautininkais nesutaria. Mes nežinome, kad jis būtų taręsis su tautininkų atstovais. Žinome vieną kitą tautininką, kurį priitaria Kamanto vadovaujamos Pasaulio Lietuvių Bendruomenės politikai. Bet taip pat žinome, kad didelė tautininkų dauguma Kamanto vedamai politikai nepritaria.

Jeigu Kamantas nesitarė net su tautininkais, tai apie bet kokius jo pasitarimus su kitomis lietuviškomis grupėmis ir kalbos negali būti. Jeigu būtų taręsis, tai būtų girdėję. Jis su nieku nesitarė ir nieko nesutarė. Jis ir nesitarė. Jis išsivaizduoja, kad jis, net nesitaręs, savo nuomonę gali pristesti visiems lietuviams.

Jeigu Kamanto vadovaujama Bendruomenė būtų buvusi įsteigta nepriklausomoje Lietuvoje, kai jau buvo paimta demokratine santvarka, tai Kamantas gal būtų ir laimėjęs. Bet Kamanto nelaimei, jam tenka organizuoti PLS Amerikoje, kur yra laisva spauda. Chicagoje eina Naujienuos, kurios nurodo, kad vien įsakinėjimais didelės, kad ir labai nekalios organizacijos nesudarys. Reikia tartis — ir susitarti, kurią politinę sritį galėsi liesti, bet negalima plunksnos pabraukimu visus kitus veiksmus nušluoti ir savo patvarkymus diktuoti.

Draugas, visą laiką rėmęs Bendruomenės vedamą darbą, paskelbė svarbesnius Kamanto pasisakymus, bet kai propagandistas ryžosi nušluoti VLIKą, ALTą ir BALFą, tai Draugo Bendruomenės šalininkai vis dėlto turėjo pastebėti, kad yra ir kitų veiksmų.

V. Kamantas yra didvyris PLS didelėje knygoje, bet Naujienuos kėlė ir kelia jo silpnybes. Jis moka įsakinėti, bet nepajėgia tartis ir susitarti. Ši pastaba tinka Kamantui, Songailai ar kuriam kitam, kuris eis įsakinėjimo keliais. Kol Bendruomenės priešininkai neatsistatys, kuris moka ir nori tartis, tai Bendruomenė bus vienos politinės grupės vadovaujama organizacija, leidžianti didelės sumos pinigų važinėjimams, viešbučiams ir tuščiai propagandai, bet ne rimtam darbui. Bendruomenės priešininkai stovinčiai frontininkų saujelei Naujienuos nepatinka, bet jos ir ateityje kels viešumon tas silpnybes, kurias jos kėlė iki šio meto. Lietuviams žinoti teisybę yra svarbiau, negu tušti pasigyrimai.

Vilniaus centrinė gatvė

P. STRAVINSKAS

TAIKINGAI AIŠKINKIMES LAISVINIMO KLAUSIMAIS

Esame susiskaldę laisvinimo darbe ne dėl to, kad kurie nors būtų blogos valios, o dėl to, kad reikiama neišsiaiškinti laisvinimo klausimais. Todėl, užuot kaltinę vieni kitus, aiškinimės tarpusavyje nesupratimus. Čia aš ir pasisakysiu keliais tokiais klausimais, kuriais nesutariame ar visai neturime savo nuomonės.

I. Kas yra laisvinimo darbas?

Dažnai ginčijamės dėl laisvinimo darbo, kaltiname vieni kitus dėl netinkamo jo atlikimo, ypač dėl jo nepasidalinimo, lyg mūsų dargo rankų būtų per daug, o darbo per mažą. Todėl aš noriu pirmiausia čia pasisakyti dėl paties laisvinimo darbo sampratos.

Norėdami suprasti visą laisvinimo darbo apimtį, turime aiškintis jį pagal jo tiklą, trumpai ir aiškiai nusakyti VLIKO 1944.II.16 d. deklaracijos įvadą (deklaracijos faksimilę žiūr. L. E. I t. 378 psl.). Ten pasakyta, kad Lietuvių Tauta, "siekdama išlaisvinti Lietuvą iš okupacijos ir atstatyti Lietuvos valstybės suvereninių organų sveikatos jėgą laikinai sutrukdytą veikimą" (tai yra laisvinimo darbo tikslas), yra reikalinga viešingos politinės vadovybės. Iš čia pabrauktųjų tos deklaracijos žodžių aiškėja, kad laisvinimo darbo tikslas, o kartu ir pats laisvinimo darbas yra daryti tai, ko reikia išlaisvinti Lietuvai iš okupacijos ir atstatyti

padėti mums išlaisvinti ir gyventi savo laisvoje valstybėje.

Mūsų kultūrinė veikla ir lietuviškos palaikymas lietuvių išsivijoje, ypač jos jaunimoje, irgi yra didelės reikšmės kovojant dėl Lietuvos laisvės, nes tik tautiškai gyva lietuvių išsivija galės reikšti ir laisvinimo darbą.

Todėl Lietuvos laisvinimo darbas, kaip matome, yra labai platus apimtį. Jis gali būti ir teisinis, ir grynai politinis, ir kultūrinis, ir kitoks. Reikia tik jį ir visą jo apimtį tinkamai suprasti ir vieningai visiems dirbti.

II. Laisvinimo veiksmiai ir jų teisinė prigimtis

Lietuvos laisvinimo veiksmiai įprastai laikomi: (1) Vyrtausias jį Lietuvos Išlaisvinimo Komitetą VLIKą, (2) Lietuvos Diplomatinę Tarnybą, LDT, su jai vadovaujančiu Lietuvos Diplomatinio Sefu, LDS, (3) Pasaulinę Lietuvių Bendruomenę, PLB (4) Amerikos Lietuvių Tarybą, ALTą.

1. VLIKas, sudarytas Lietuvos politinių grupių, kaip tautos politinės minties reikšėjų ir vykdytojų, yra Lietuvos tautos atstovybė, savo teisine prigimtimi atitinkas Lietuvos Tarybą, paskelbusią 1918.II.16 d. Lietuvos nepriklausomybės aktą, kuriuo buvo atstatyta Lietuvos valstybė.

2. LDT su jai vadovaujančiu LDS yra Lietuvos valstybės užsienio tarnybos valdininkų kolektyvas, atstovaujantis tautų ribose, Lietuvos valstybei.

(Nukelta į šoną purlapi)

PIRKITE JAV TAUPYMO BONUS

V. P. ULUNTAITIS

ILGAMETĖS LIETUVIŲ NEGEROVĖS

(Tęsinys)

2) St. Š. Maskvos universitete studijuojant, ten studijuojantieji iš tuomet rusų okupuotos Lietuvos jaunuoliai, atrodo, mažai įtakos į St. Š. turėjo. Jis su jais mažai tebedravo. Jis artimiaus bendravo su rusais ir lenkais, ypač su rusais pansionais, kurie jį užbūrė tiesiog visam gyvenimui. Todėl jis

"nebegalėjo abejingai žiūrėti į priešingą studijuojančių savo tautiečių nusistatymą, kai jis 1907 ir 1908 metais skaitė referatą tuomet dar Petrapilio dvasinės akademijos studento kun. Vlado Jurgučio (pitarant kunigams; Pranui Kuraičiui, Mečislovui Reiniui, Mykolui Vaitkui) įsteigtoje lietuvių studentų draugijoje, į kurią buvo sueję dauguma pusšimčio studijuojančių iš Lietuvos. Bet jie buvo kone visi aštriniai ir su jais susikalbėti buvo neįmanoma, Šalkauskio žodžiais tariant". (Kun. Em. Paukštis, "Ateitis", 1954 m., 204 psl.).

Atseit, St. Š. tiek giliai buvo paveiktas pan-slavizmo rusų — Solovjovo ir kitų, kad jis aštriniams. "Aštrūs" bendradarbiai ir susipratę kiti lietuvių laike jau lyg kokiais rapsuotais, nebegalima arčiau sueiti ir pabendrauti.

3) Sveicarijoje, į kurią St. Š. išsiuntė Lietu-

vių Komitetas Petrapilyje, vadovaujant tuometiniam Rusijos Dumos (Seimo) atstovui teisininkui Martynui Yčui ir kurio dešinioji ranka buvo Stasio brolis Kazys Šalkauskis (Prof. dr. J. Eretas, "Šalkauskis", 34 psl.). St. Š. pradžioje vengė lietuvių ir laikėsi išdidžiai:

"Sveicarijoje St. Š. pateko kun. A. Viskanto įtakon... kuris buvo mažo ūgio, tylus, kiek paslaptingas ir kiek dirbtinės aristokratiškos laikysenos žmogus... Kadangi šis kiek šalinosi nuo kitų lietuvių, tai ir Šalkauskis nesuejo į glaudesnį kontaktą su jais... Antra vertus, ir lietuviška visuomenė Sveicarijoje traukėsi iš kelio, nes kun. Viskanta buvo laikomas lenkuojančiu bei statančiu lietuviams visas pinkles". (Prof. dr. J. Eretas, "Šalkauskis", 61 psl.).

Bet kodėl pats Šalkauskis, Sveicarijoje būdamas, vengė sueiti į artimesnį kontaktą su lietuvišiais? Ar todėl, kad jis save laikė kilmingesniu? Ar todėl, kad lietuviai kai kada pasižymėdavo, pasak prof. Ereto, šlifotų manierų stoka? O gal ir todėl, kad jis nemokėjo lietuvių kalbos, kurią teismoko žymiai vėliau, jau nepriklausomoje Lietuvoje? Pasak Z. Ivinskio,

"pačią lietuvių kalbą prof. St. Š. turėjo išmokyti, tačiau vis buvo jaučiama, kad jis, dar mažas būdamas, ir kitomis kalbomis savo mintis reiškę".

Kai Berlyne studijuojantieji lietuviai, pasak miškų inž. Vinco Žemaičio, apie 1923 m. pakvietė Šalkauskį paskaityti jiems paskaitą, tai jis atsi-

sakė, motyvuodamas lietuvių kalbos nemokėjimu.

4) 1933 metais St. Šalkauskis savo Kaune išleistoje knygoje "Lietuvių tauta ir jos ugdymas" daug kalbėjo apie lietuvių tautos nacionalizmą. Bet jis lietuvišką nacionalizmą laikė šovininizmu, statančiu savo tautos reikalus aukščiau už kitų tautų. Šalkauskis šiame savo veikale vis kreipė lietuviškąjį jaunimą į internacionalizmą, į katalikiškus ir tarptautinius vandenius, kadangi kultūrinis lietuvių atsilikimas, paveldėtas iš nelemtos praeities, neleidžia lietuviams iki šiol išsiriškiuoti su kaimynais į vieną kultūrinę pažangą. Kitaip tariant, privalu sutapatinti lenkų ir rusų kultūros elementai į vieną organiską visumą, arba, dar tiksliau išsireiškiant, vėl sueiti į artimą uniiją su lenkais. Ir todėl, kad tezę būtų svaresnės, veikalo pabaigoje jis jau nesidrovėdamas tvirtina, kad lietuvių tauta yra amorfška, kitaip sakant, nepakankamai susitupėjusi. Šalkauskis todėl ir rašo:

"Lietuvių tautos amorfškumas yra kilęs iš primityvaus jos stovio... Todėl kova su lietuvių tautos amorfškumu yra vienas iš svarbiausių lietuvių tautos ugdymo uždavinių. Naujos kartos turi būti nuteiktos ieškoti visuotinai reikšmingo turinio, kuris geriausiai tiktų individualinei tautos lyčiai; nes toks nusiteikimas yra integralinė gerai suprasto patriotizmo dalis".

Ir tai tokį visuotinai reikšmingą turinį, St. Š. supratimu, terandama įsijungus į visuotinę

ir universalinę bendruomenę, branduoliu priimančią tarptautinį Katalikų Bažnyčios mokslą, ir kuris remiasi filosofija; gi kelią į tokį mokslą nurodo teologai ir katalikų filosofai. (St. Š., "Ateitininkų ideol.", 37-56 psl.).

Štai tau, boba, ir devintinė! Vadinasi, pagal St. Š., jei tu rūpinies savosios tautos ateitimi, jos geroje, tradicine lietuviška kultūra, tai tu būsi tik amorfškume atsilikęs šovininistas, o pagal kun. St. Ylą — laicistiškai nusiteikusių neopagoniškų nacionalistų. Prof. dr. J. Balys todėl ir sako:

"Daug rašė Šalkauskis tautiško klausimais, tačiau vis skrajojo internacionalizmo padangėse, nematydamas lietuviškos žemės". ("Naujoji Viltis", 1975 m., 8 nr.).

Lietuvių tautai kaip svarbių tautinių bei tautiško klausimų pasisakė ir buvęs 1963-67 m. Ateitininkų Federacijos vadas dr. J. Girnius. Jis savo skaitytoje paskaitoje VII-me Ateitininkų Federacijos kongrese, įvykusiame Toronte, Kanadoje, "Atviro dialogo" dvasioje, ir 1966 m. pasirodžiusioje knygoje "Idealas ir laikas", tarpe kitų klausimų, tautiško klausimu štai kaip pasisako:

"Tautiško principas buvo konkretinamas, turint prieš akis ir tautos tragediją, ir mūsų, išeivių, lietuviškuosius uždavinius.

(Bus daugiau)

VAKARŲ VĖJAI

112 modernios poezijos puslapių. Kaina \$5. Minkšti viršeliai. Pasiųsime poeziją, kai atsiųsite pinigų tokiu adresu:

Naujienos, 1739 S. Halsted St., Chicago, IL 60608

DR. PAUL V. DARGIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Westchester Community klinika
Medicinos direktorius
1938 S. Mannheim Rd., Westchester, Ill.
VALANDOS: 3-9 darbo dienomis
ir kas antrą šeštadienį 8-3 val.
Tel.: 562-2727 arba 562-2728

TEL. 233-8553

Service 855-4504, Page 04054

DR. A. B. GLEVECKAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS,
SPECIALYBĖ: AKIŲ LIGOS
3907 West 103rd Street
Valandos pagal susitarimą.

DR. FRANK PLECKAS

OPTOMETRISTAS
KALBA LIETUVISKAI
2618 W. 71st St. Tel. 737-5149
Tikrina akis. Pritaiko akinius
ir "contact lenses".

Dr. LEONAS SEIBUTIS

INKSTŲ, PUSLĖS IR
PROSTATOS CHIRURGIJA
2656 WEST 63rd STREET
Valandos: antrą, 1-4 popiet,
ketvirtą, 5-7 val. vak.
Ofiso telefonas: 776-2880,
Residencijos telefonas: 448-5548

FLORIDA

DR. C. K. BOBELIS

Prostatos, inkstų ir šlapimo
takų chirurgija.
5025 CENTRAL AVE.
St. Petersburg, Fla. 33719
Tel. (813) 321-4206

PERKRAUSTYMAI

MOVING
Leidimai — Pilna apdraudimas
ZEMA KAINA
Pirmam Master Charge
ir VISA kortelei.
R. ŠERENAS. Tel. 925-8063

MOVING

Apdraustas perkraustymas
iš įvairių atstumų.
ANTANAS VILIMAS
Tel. 376-1882 arba 376-3996

SOPHIE BARCUS

RAŠYJO ŠEIMOS VALANDOS
Šeštadieniais ir sekmadieniais
nuo 8:30 iki 9:30 val. ryto.
Stoties WOPA - 1490 AM
transliuojamos iš mūsų studijos
Marquette Parko.

Vedėja — Aldona Dautkus
Telef.: 778-1543

7159 So. MAPLEWOOD AVE.
CHICAGO, IL 60629

"Lietuvos Aidai"

KAZĖ BRAZDŽIONYTĖ
Programos vedėja

Kasdien nuo pirmadienio iki penktadienio 8:30 val. vakaro.
Vilko laidos iš WCEV stoties,
banga 1450 AM.
St. Petersburg, Fla., 12:30 val. p.p.
iš WTIS stoties, 1110 AM banga.
2646 W. 71st Street

Chicago, Illinois 60629
Telef. 778-5374

PRANCŪZAI PADES ČADO PREZIDENTUI

PARYŽIUS, Prancūzija. — Čado vyriausybė turi tikslų žinių, kad Libijos ginkluotos pajėgos padėjo užimti Libijos pasienyje esančią oazę. Libija pasiskelbė, kad minėtą oazę užėmė buvęs prezidentas Gukumi ir jo šalininkai.

Čado vyriausybė kreipėsi į Prancūziją, kad galimai greičiau atsiųstų prieštankinių patrankų, nes yra pagrindo manyti, kad Libijos tankai versis į kitus Čado pasienio miestus.

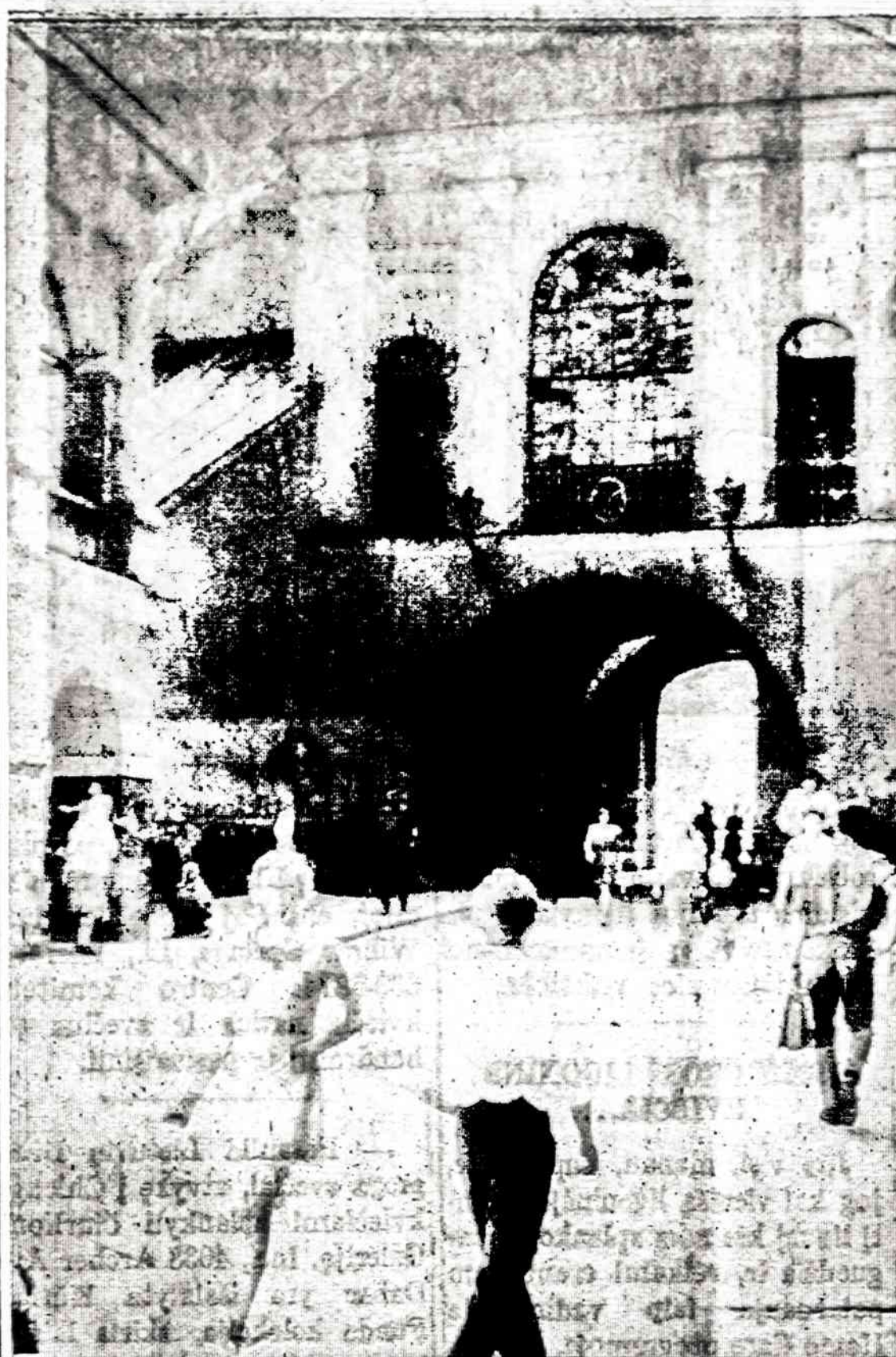
Prancūzijos vyriausybė pakrovė tris lėktuvus būtiniaisiais šaudmenimis ir pasiuntė į Čadą, kad galėtų pirmomis eilėmis apginti visus pasienio miestus.

— Generolas Pinochet sekma dienį pareiškė, kad be 1989 metų nebus rinkimų ir jis nepasitrauks. Jeigu bus neramumų, tai jis valdys iki 1994 metų.

— Pinochet sutiko sudaryti komisiją neramumų priežastims iširti. Nutarimai jam nepriivalomi.

— Maskvos Pravda reikalauja, kad Sovietų rašytojai ir menininkai sukurtų geresnius didvyrius, negu jų buvo sukurti iki šio meto.

— Čilėje kariai vakar nušovė šešis protestuojančius.

Vilniaus Aušros Vartus maldininkai dar ir šiandien juos lanko

A. J.

SIAUBINGASIS BIRŽELIS

Birželis gražiausias metų mėnuo. Gamta pasipuošusi gražiausiais pavasario žiedais, ragino, skatino, ramius, darbščius Lietuvos žmones į naują kūrybą į naujus laimėjimus. Tylios ir ramios birželio naktys teikė poilsį ir ramybę Lietuvos žemės žmonėms.

Tik sužvėrėjęs, alkanas sovietinis imperialistas, ištroškęs nekaltų žmonių kraujo, 1940 m. birželio mėn. 15 d. klasta užpuolė mūsų tėvų kraštą — tėvynę Lietuvą. Išplėšė mūsų Lietuvai laisvę ir nepriklausomybę. Pavergė mūsų tautą ir šimtus tūkstančių geriausių Lietuvos sūnų, dukrų žiauriausiu būdu išplėšė iš jų gimtųjų namų, sodybų ir be jokio nusikaltimo. Ištrėmė į šaltąjį Sibirą, priverčiamojo darbo stovyklas.

Tai tragiškiausi, žiauriausi, skaudžiausi birželiniai įvykiai mūsų tautos krauju įrašyti istorijon, kurių neišdildys nei amžių laikas. Jie niekad negali būti pamiršti, nei gyvenimo dulkių užnešti. Jie mūsų tautai yra ir bus kiekvieną birželį skaudūs, švieži, gyvi ir laisvajam pasauliui priminti.

Pro šiuos tragiškiausius, skaudžiausius birželinius įvykius, ty-

lomis praeiti negali nei vienas sąmoningas lietuvis, nei subrendęs žmogus.

Birželio 15-ji Lietuvių tautos gedulo, susikauptimo, ryžto ir ištvermės diena.

Šios siaubingos vidurio birželio dienos, atidengė, parodė tikrąjį sovietinio pavergėjo veidą: nekaltų žmonių jo kankinimus, žudymus, tortūras, trėmimus, kurie viršija Dantės pragaro kančias.

Deportacija iš Baltijos kraštų buvo suplanuota 1939 m. spalio mėn. 10 d. Maskvoje, kada Kremliuje buvo surengtas priėmimas Lietuvos delegacijai, kuri buvo pasirašiusi savitarpinės pagalbos sutartį.

Tuo pačiu metu, 1939 m. spalio mėn. 11 d. buvo pasirašyta instrukcija priešsovietinio elemento likvidavimui Lietuvoje. Instrukcija liečianti Lietuvos, Latvijos ir Estijos gyventojų deportacijas yra vadinama Serovo, ambasados rūsyje, Maskvoje. Jie nes jis yra ją pasirašęs, kaip So-

skris į Izraelį.

vičių Sąjungos Valstybės Saugumo Liaudies Komisarų pavaduotojas Sorov.

Gyventojų deportacijos buvo vykdomos pagal iš Maskvos gautas instrukcijas. Lietuvos okupacija buvo vykdoma raudonosios armijos smurtu ir NKVD saugumo teroru. Saugumo priekyje stovėjo komisarai vyr. majoras Gladkov ir jo pavaduotojas majoras Bykov. Apskirtyse saugumo priekyje buvo taip pat rusai — enkavedistai. Jų diriguojami ir įsakomi veikė Antanas Sniečkus, kaip Saugumo Departamento direktorius ir Aleksandras Guzevičius, kaip vidaus reikalų liaudies komisarai.

Pirmasis masinis Lietuvos gyventojų areštas buvo įvykdytas 1940 m. liepos mėn. naktį iš 11 į 12 dieną. Pagal valstybės saugumo departamento direktoriaus Antano Sniečkaus paruoštą instrukciją, tą naktį buvo suimta apie 2,800 geriausių Lietuvos visuomenės veikėjų. Suimtieji buvo laikomi kalėjimuose ir pasakui nuteisti už akių sunkiesiems darbams į Sovietų Sąjungos tolimuosius rytus ar šiaurę, dauguma 8 metams.

Antrasis masinis suėmimas ir jau tiesiog deportavimas į Sovietų Sąjungą buvo įvykdytas, 1941 m. birželio 14-18 d. Tada buvo suimta ir išvežta 34,260 niekuo nekaltų, geriausių Lietuvos žmonių, įvairaus amžiaus, vyrų, moterų ir vaikų. Rusų enkavedistai ir jų agentai slapta, nakties metu, brutaliai ir trūkšmingai laužėsi į miegančių butus, kambarius, lupo iš lovų, ramiai miegančius Lietuvos sūnus, dukras. Pusuogius, išplėšė iš jų gimtųjų namų, savo pastogės, pakrovė į amerikoniškus sunkvežimius ir gabeno į geležinkelio stotis. Geležinkelio stotyse buvo sugrūsti į gyvulinius, nešvarius, be jokios sanitarinės priežiūros, vagonus po 50-60 žmonių, be maisto, oro, vandens ir kaip plėšrusis žvėris pagavęs savo auką, skubiai gabeno šalčio Sibiro link. Vagonų langai, akliai buvo užkalti lentomis, kad saulės spindulėlis neprasiveržtų į vagono vidų.

(Bus daugiau)

BIELIŪNAS

LAI DOTUVIŲ KOPLYČIA

4348 So. California Avenue

Tel. — 523-3572

SOME CHICAGO MOTOR CLUB TIPS ON EXPRESSWAY DRIVING

DON'T CUT IN BETWEEN CARS THAT ARE ALLOWING SAFE FOLLOWING DISTANCES.

YOU'LL RUN INTO TROUBLE IF THERE'S A SUDDEN STOP WHILE YOU'RE FOLLOWING TOO CLOSELY.

IF YOU DRIVE AT THE MINIMUM SPEED IN THE RIGHT LANE.

GORDON

Funeral Home and Cremation Service

Charles Stasukaitis
FD. LE.
(312) 226-1344

1729 S. Halsted St.
Chicago, IL 60608
24 Hour Service

EUDEIKIS GAIDAS -- DAIMID

SENIAUSIA IR DIDŽIAUSIA LAIDOJIMO ĮSTAIGA

4605-07 SO. HERMITAGE AVENUE

Tel. 927-1741 — 1742

4330-34 SO. CALIFORNIA AVENUE

Telefonas 523-0440

MODERNISKOS AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS

PETKUS

TEVAS IR SŪNUS
MARQUETTE FUNERAL HOME

2533 W. 71st Street

1410 So. 50th Ave., Cicero

Telef. 476-2345

TRYS MODERNISKOS KOPLYČIOS

AIKSTĖS AUTOMOBILIAMS PASTATYTI

VANCE FUNERAL HOME

1424 South 50th Avenue

Cicero, Ill. 60650

Tel.: 652-5245

TRIŲ KOPLYČIŲ LAIDOJIMO SERMENINĖ

Patarėjai ir laidojimo direktoriai:

JEAN VANCE ir GEORGE SORINI

Aikstės automobiliams pastatyti

STEPONAS C. LACK ir SŪNŪS

LACKAWICZ

Laidotuvių Direktorai

2424 West 69th Street — Tel. RE 7-1213

11028 Southwest Hwy., Palos Hills, Illinois

Tel. 974-4410

VASAITIS-BUTKUS

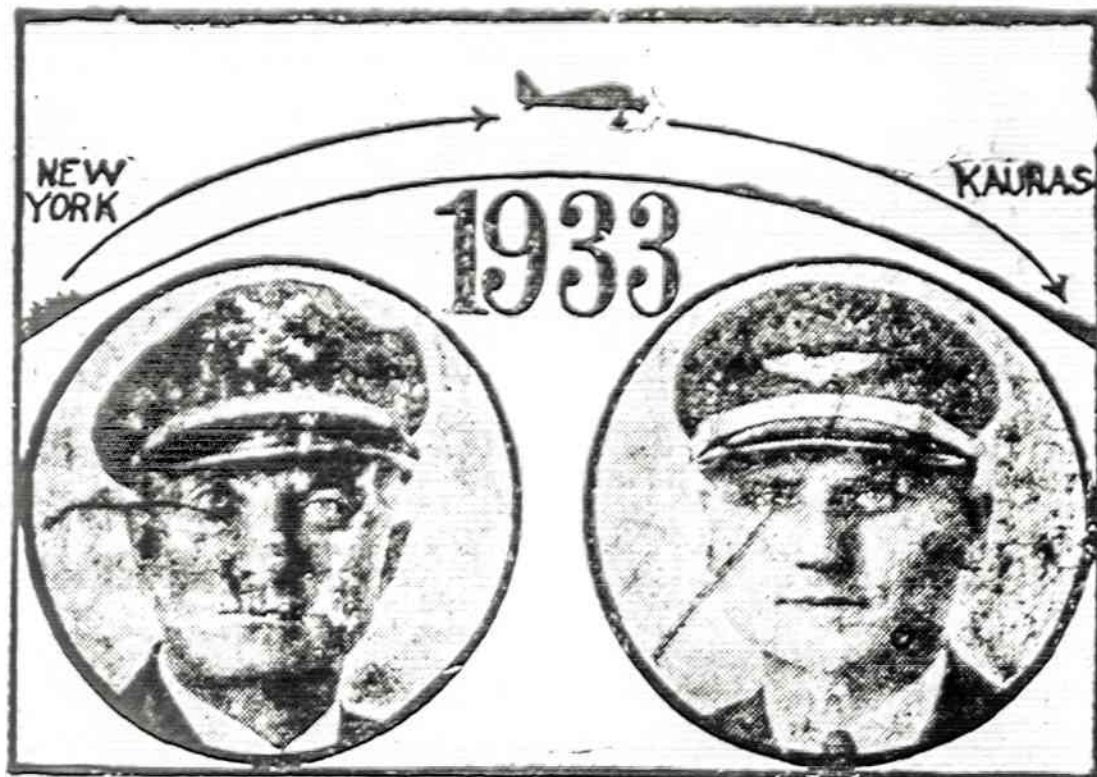
LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

1446 South 50th Avenue

Cicero, Illinois

Telefonas — 652-1003

DARIAUS IR GIRĖNO SKRIDIMO 50 METŲ SUKAKTIS

JAV R. Lietuvių Bendruomenės vadovybė kviečia visus gausiai dalyvauti didžiajame Dariaus-Girėno 50 metų žuvimo proga rengiamame parade, kuris įvyks š.m. liepos mėn. 4 d. 1 val. po pietų.

Moterys ir mergaitės maloniai prašomos vilkėti tautiniais drabužiais. P. Jono Paukščio pranešimu, R. LB nės nariai ren-

kasi tarp 12 ir 12:30 val. 69-tos (Lithuanian Plaza Ct.) ir Artesian gatvių susikirtime.

Dar kartą vadovybė kreipiasi į visus narius, kviesdama kuo gausiau dalyvauti.

Pagerbime mūsų didvyrius, išgarsinčius Lietuvos vardą.

Dėl informacijų prašome skambinti: 434-1645 ir 434-3713. RLB Centro Valdyba

TAIKINGAI AIŠKINKIMĖS

Atkelta iš 4 psl.

3. PLB, pagal teisę, yra išeivijos Lietuvos valstybės, pagal jų įstatymus, susidariusių draugijų, vad. Kraštų Bendruomenių, apsiųngimas arba federacija su savo vyriausiuoju sprendžiamuoju organu PLB Seimu ir su vyriausiuoju vykdomuoju organu PLB Valdyba. Griežtai pagal teisę, ji atstovauja tik tai tuos lietuvių, kurie yra pareiškę savo valią būti jos nariais, bet moraliskai ji imasi atstovauti visiems išeivijos lietuviams, įskaitant ir tuos, kurie nėra pareiškę jai savo valios būti jos nariais. Kai kurių aiškinimas, kad ji yra "prigimtinė", lyg ir apjungta kažkokiu teisiškai rišančiu "gamtos įstatymu", yra klaidingas, nes tokio teisiškai privalomo ryšio jokia tauta neturi, ir jo nėra. Vad. prigimtines bendruomenes savo-

ka yra ne teisinė, o sociologinė. Jos nerikla paimti su teisės susidariusios visuomeninės draugijos sąvoka.

4. ALTA, pagal teisę, yra Amerikos Lietuvių draugijų apsiųngimas jo įstatuose nurodytiems tikslams, jų tarpe ir Lietuvos išlaisvinimo darbui dirbti. Savo teisine prigimtimi jis yra analoginis PL Bendruomenei.

Pagal teisę, jis gali atstovauti tik tai jam priklausančių draugijų nariams, bet jis moraline prasme tariasi atstovaujantis visiems Amerikos lietuviams, reikšdamas jų vardu savo valią (savo nuomonės ir pažiūros) Lietuvos išlaisvinimo klausimais, ypač santykiuose su centrinėmis JAV valdžios įstaigomis, su kuriomis jis turi ryšį jau nuo 1940 metų.

III. Veiksmų kompetencija ir pasidalinimas darbais

1. VLIKas, kaip matėme, yra Lietuvos tautos atstovybė, taigi

turįs galią reikšti tautos valią, aiškiau sakant, daryti savo valios pareiškimus tautos vardu, jos vietoje. Kai jis tai daro, tai veikia savo išskirtine kompetencija ir savo atsakomybe. Šios kategorijos laisvinimo darbai jis teisiškai negali dalintis su kitais veiksniais. Kitais gi laisvinimo darbais (vad. bendrinės kompetencijos), kuriais gali deikstis visi veiksniai, įskaitant ir jį patį. VLIKą, jis gali savo laisvu susitarimu pasidalinti su kitais veiksniais.

2. LDT ir LDS, kaip sakytą, reikiąsi įstatymų šiose valstybės vardu, taigi ir jie tada veikia savo išskirtine kompetencija, kuria negali dalintis su kitais veiksniais. Kai jie imasi kurių nors bendrinės kompetencijos laisvinimo darbų, tai jie irgi gali jais pasidalinti ir su kitais laisvinimo veiksniais.

3. PLB turi daug ir labai svarbių Lietuvos laisvinimo kultūrinių ir kitų, taip pat ir grynai politinių laisvinimo darbų, bet: tik tai bendrinės kompetencijos darbai, kuriais gali reikštis ir kiti veiksniai, net ir visai neveiksniai, jei tikslai to nori ir turi tam dalykinės kompetencijos (yra tam pasiruošę žinovai, sugeba tuos darbus atlikti). Savo darbais Bendruomenė gali dalintis su kitais laisvinimo veiksniais, su VLIKu, ALTA, net ir su LDT ar su LDS.

4. Taip pat ir ALTA dirba tik tai bendrinės kompetencijos laisvinimo darbą, kuriuo jis savo laisvu susitarimu gali dalintis su kitais laisvinimo veiksniais.

IV. Veiksmų konferencijos ir kooperacija

Kad laisvinimo darbas visų laisvinimo veiksmų būtų dirbamas sutartinai, vieningai, sujungtomis jėgomis, pagl iš anksto sutartą planą, veiksniai šaukia savo konferencijas, kuriose gali būti pasidalinami vienu su kitais ir bendrinės kompetencijos darbai. Gali būti ir tokių darbų, kuriuos veiksniai galėtų dirbti ir bendrai arba vieni kitiems padėdami, taigi vienu su kitais kooperuodami. Tai būtų labai gražu ir derintusi su Lietuvių

Chartos dvasia, ypač su lietuviškuoju solidarumu. Ta tautinio solidarumo dvasia turėtų mums visiems išeivijos lietuviams pamokomosios, o jaunuomenės ir auklėjamosios reikšmės.

HOLY CROSS LIGONINE KVIEČIA...

Jūs visi, manau, suprantate, jog kai vienišą ligoninę gulinčių ligonį kas nors aplanko, jį paguodžia ir, reikalui esant, jam patarnauja taip vadinamoje Home Care programoje, tam ligoniui paskaidrina ligoninės gyvenimą.

Holy Cross ligoninės Public Relations asistentė Dorothy Spiczak kviečia geros širdies savanorius-res atvykti į Home Care ofisą — 2735 W. 69th Street (Lithuanian Plaza Court), kur bus jums paaikškinta, kokį kilnų savanorišką darbą jūs galėsite atlikti, patarnaudami vienišiemis ligoniams.

Norintieji-čios gauti šiuo reikalu pilnesnį informaciją, prašome skambinti Home Care koordinatorėi Diane Soltis, telefonu 434-6700.

Dorothy Spiczak,
Public Rel. Assistant

TRUMPAI

— Lietuvių krikščionių demone-

kratų susitikimas įvyks šį šeštadienį, liepos 2 d., 1 val. po pietų Lidljos ir Vlado Šoliūnų rez. dencijoje, esančioje 8335 Fieldcrest, Willow Springs, Ill., telefonas 839-5874. Centro komitetas kviečia narius ir svečius pasibendrauti ir pasivaikšinti.

— Pasaulio Lietuvių Dienų proga svečiai, atvykę į Chicago, kviečiami aplankyti Čiurlionio Galeriją, Inc., 4038 Archer Ave. Dabar yra išstatyta Kūrinių Fondo kolekcija, skirta laisvai ir nepriklausomai Lietuvai. Be daugelio kitų darbų, yra dail. P. Pužno, Z. Kolbos, Adomo Varno kūrinių. Įėjimas laisvas ir nemokamas. Į galeriją įeiti galima ir per Midland Savings banko duris.

Čiurlionio Galerijos, Inc.
vadovybė

COLORADO VANDUO GĄSDINA GYVENTOJUS

GRAND JUNCTION, Colo. — Saulei gerokai pakaitinus sniegą, smarkiai pakilo Colorado upės vanduo, nes nuo visų didesnių pašalčių pradėjo upeliai bėgti žemyn.

Žmonės pradėjo gintis smėlio maišais ir dideliais akmenimis, bet ties Grand Junction nespėjo įsiginti. Teko organizuoti pagalbą žmonėms paskubomis išvežti, nes vanduo viską lauzo ir neša.

JAU ATSPAUSDINTA J. KLAUSEIKIO KNYGA BRONIO RAILOS NUSIBASTYMAI

102 pusl. Minkšti viršeliai. Fotografijos.
Kaina — \$3, persiuntimas paštu — \$1.

KNYGĄ IŠLEIDO CHICAGOS LIETUVIŲ
LITERATŪROS DRAUGIJA.

Knygą galima gauti Naujienose ir pas K. Janutą,
arba rašant tokiu adresu:

Mr. K. Januta,

2818 Avenal St., Los Angeles, CA 90039

DR. ANTANO J. GUSENO RAŠTAI

Naujienose galima gauti nepaprastai įdomius gydytojo, visuomenės veikėjo ir rašytojo atsiminimus.

Dr. A. Gusen — MINTYS IR DARBAI, 259 psl., liečia 1905 metų įvykius, Jablonskio ir Totoraičio jaunas dienas ir susirūpinimą \$8.00

Dr. A. J. Gusen — DANTYS, jų priežiūra, sveikata ir grožis. Kietais viršeliais \$4.00
Minkštais viršeliais, tik \$3.00

Dr. A. J. Gusen — AUKŠTA KULTŪRA — ŽIAURUS ŽMONES. Kelionės po Europą įspūdiškai. Tik \$2.06

Galima taip pat užsakyti paštu, atsiuntus čekį arba money order, prie nurodytos kainos pridėdant \$1 persiuntimo išlaidoms.

NAUJIENOS,

1739 S. HALSTED ST., CHICAGO, IL 60608

REAL ESTATE

Home, Zeme — Pardavimai REAL ESTATE FOR SALE

PASKOLOS PERKANT NAMUS, DAROMOS ILGIEMS TERMINAMS IR ŽEMAIŠIAMS NUOSIMČIAI MENESINIAIS ĮSISIMOKĖJIMAIS.
DĖL VISŲ INFORMACIJŲ KREIPTIS Į:

MUTUAL FEDERAL SAVINGS
PETRAS KAZANAUSKAS, Prezidentas

2212 W. Cermak Road Chicago, Ill. Tel. 847-7747

BUTŲ NUOMAVIMAS

• NAMŲ PIRKIMAS • PARDAVIMAS • VALDYMAS
• NOTARIATAS • VERTIMAS

VISŲ RŪŠIŲ DRAUDIMO AGENTŪRA

J. BACEVIČIUS — BELL REALTY

INCOME TAX SERVICE

6529 So. Kedzie Ave. — 778-2235

KAM MOKĖTI NUOMĄ?
GERIAU SKOLA.

Gražus mūrinis, 5 kamb., 2 mieg. rūsys ir aukšta pastogė. Garažas. 30 pėdų sklypas. 71-ma ir Francisco. Nebrangus.

2 butų medinis — 5 ir 4 kamb. Didelė pastogė. Garažas. Arti mokyklų. Brighton Parke. \$35.000. Mažas įmokėjimas, savininko paskola.

ŠIMAITIS REALTY

INSURANCE — INCOME TAX
2951 W. 63rd St.
Tel.: 436-7878

REPAIRS — IN GENERAL
Įvairūs Taisyimai

TAISO ORO VESINTUVUS,
ŠALDYTUVUS, SKALBIMO
IR DŽIOVINIMO MAŠINAS
BEI KROSNIS.
Herman. Dečkys
Tel. 585-6624

KAIP SUDAROMI TESTAMENTAI

Tuo reikalu jums gali daug padėti teisininko PRANO ŠULC'aroštas, — teisėjo Alphonse WELLS peržiūrėtas, "Sėduos" šleista knyga su legaliskomis formomis.

Knyga su formomis gauna na Naujienų administracijoje

"LIUCIJA"

Miko Šileikio apsakymų knyga "Liucija" jau atspausdinta. Autorius pavaizduoja lietuvių gyvenimą nuo XX šimtmečio pradžios iki II Pasaulinio karo. 22 ilgesni ir trumpesni apsakymai, 184 psl. Kaina \$5. Gaunama "Naujienose" ir pas autorių: 6729 So. Campbell Ave., Chicago, IL 60629.

— Yellowstone Parke meška sekmdienį nužudė iš Wisconsin atžaviavusį keliautoją.

— "Trident" taip pastatytas, kad beveik nesigirdi jo plaukimas. Didžiosios mašinos be jokio užsienio.

ENERGY WISE

Organize car pools to save gasoline.
Don't be a Born Loser!

ELEKTROS ĮRENGIMAI
PATAISYMAI
Turitu Chicago miesto leidimą. Dirbu ir užmiesčiuose, greitai, garantuoti ir sąžiningai.
KLAUDIJUS PUMPUTIS
4514 S. Talman Ave.
Tel. 927-3559

D E M E S I O
62-80 METŲ AMŽ. VAIRUOTOJAI
Tiktai \$120 pusmežiui automobilio Liability apdraudimas pensininkams. Kreiptis:
A. LAURAITIS
4445 So. Ashland Ave.
Tel. 523-8775

Pengame ir taisome visų rūšių stogus. Už darbą garantuojame ir esame apdrausti.
ARVYDAS KIELA
6557 S. Talman Avenue
Chicago, IL 60629
434-9655 ar 737-1717

A. T V E R A S
Laikrodžiai ir brangenybės
Pardavimas ir Taisyimas
2646 West 69th Street
Tel. Republic 7-1941

Siuntiniai į Lietuvą
ir kitus kraštus
P. NEDAS, 4059 Archer Avenue,
Chicago, Ill. 60632. Tel. YA 7-5980

M. Š I M K U S
Notary Public
INCOME TAX SERVICE
4259 S. Maplewood, Tel. 254-7450
Taip pat daromi vertimai, giminių iškvietimai, pildomi pilietybės prašymai ir kitokie blankai.

Homeowners Insurance
Good service/Good price
F. Zapolski, Agent
3208 1/2 W. 95th St.
Evergreen Park, Ill.
60642 - 424-8654
State Farm and Century Company Home Offices: Bloomington, Illinois

Advokatas
GINTARAS P. ČEPENAS
Darbo valandos: Kasdien: nuo 9 val. ryto iki 6 val. vakaro. Šeštadienį: nuo 9 val. r. iki 12 val. d. ir pagal susitarimą.
Tel. 776-5162
2649 West 63rd Street
Chicago, Ill. 60629

ADVOKATŲ DRAUGIJA
V. BYLAITIS
ir V. BRIZGYS
Darbo valandos:
Nuo 9 ryto iki 5 val. popiet.
Šeštadieniais pagal susitarimą.
6606 S. Kedzie Ave.
Chicago, Ill. 60629
Tel.: 778-8000

PIRKITE JAV TAUPYMO BONUS

— Naujienos, Chicago, 8, Ill. Wednesday, June 29, 1983

Aleksas Ambrose,

CHICAGOS LIETUVIŲ ISTORIJS

autorius,
paruošė, sutvarkė ir išspausdino geriausią
Chicago lietuvių istoriją
(1869 — 1959 metai).
664 psl., vardynas.

Minkšti viršeliai. Kaina \$15.
Persiuntimas — \$1.

1967 metais išleido Amerikos Lietuvių Istorijos Draugija

Naujai pasirodžiusi DR. ANTANO RUKŠOS

619 puslapių, kietų viršelių knyga

KOVOS DĖL LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBĖS

Lietuvių-lenkų santykiai ir kovų pradžia
Vardynas ir trumpa angliška santrauka

KAINA — \$17. (Persiuntimui pridėti \$1)
Siųsti čekį:

Naujienos, 1739 S. Halsted St.
Chicago, IL 60608